

Ahlak Sonrası Toplum: Queer Teori

Ahmet Hakan Çakıcı, 27 Eylül 2019

<https://ahmethakancakici.blogspot.com/2019/09/2-queer-teori-ahlak-sonras-toplum.html>

Adalet, iyi, kötü, doğru, yanlış... Hepsi Tanrı ölünce, öldü.
Her şey artık bir yorum meselesidir.

Abdurrahman Arslan

Zygmunt Bauman, Hıristiyanlığın “Baba, Oğul, Ruh’ul Kudüs’ten” müteşekkil teslisinin, Aydınlanma ile “Akıl, Bireysellik ve Özgürlüğe” evrildiğini, Modernite ile “Bilim, Ulus ve Devlet/Vatan”ın oturduğu kutsal teslis tahtına, Postmodern dönemde “Vücut, Haz ve Karışılmazlığın (özgürlük)” oturduğunu söyler.

Sonuncuları olan Postmodernite, tıpkı kendinden öncekilerin daha öncekilerle dalga geçtiği gibi Modernitenin kutsallarına (kahramanlık, fedakârlık, şehitlik ve benzeri ütopyacı kutsallarına) tapınmayı reddederken, onları aşağılar. Postmodern dönem tüm “mutlak değerlerin”, “kutsal ve sorgulanamaz doğruların” darmadağın edildiği insanın elinde güvenebileceği hiç bir değer kalmadığı bir dönemdir. Postmodern insan, bu anlamda kendisinden(vücutundan), hazlarından ve bunların dokunulmazlığından başka hiç bir değere tapınmaz.

Bauman Postmodern dönemi –en azından başlangıçta- aşkınlığın, çoğulculuğun ve hoşgörünün vaad edilen cenneti ve insanlığın son umudu olarak görür. İlerleyen dönemde Postmodernite övgüsünün yerini, akışkan modernite metaforunun övülmesi alır. Ancak sonuç, Bauman için bir hayal kırıklığıdır. Çünkü Postmodern dönem yok edilen kutsalların yerine, insanlığın üzerinde anlaşabileceği hiç bir değer öneremez. Bauman’a göre bütün mutlak doğruların, değerlerin, normların sıvılaşma süreci sanatı, kültürü ve insan ilişkilerini içine alarak çağdaş beşeri koşulların haritalanmasında iki ana metafora hayat verir: **Cinsellik ve beden**. Bunlar yeni dönemin sorgulanamaz Tanrılarıdır[1]. **Bauman bu dönemi “orgazm” Tanrısının dönemi olarak tanımlar.**

Bauman’ın Karamazov Kardeşlerden alıntılanadığı şu pasaj konu hakkındaki fikrini özetler niteliktedir: *“Ölümsüzlüğe olan inanç yitirildiğinde “sadece aşk değil onu hayatta tutan yaşam enerjisi de sönecek. Dahası hiç bir şey ahlaka aykırı sayılmayacak, her şeye hatta yamyamlığa bile göz yumulacaktır.” Tanrıya ve ebediyete inanmaktan vazgeçilip inancın yerine akıl konulursa- makul olabilecek tek kural “bencilliktir.”* Dostoyevski, kahramanı İvan’a *“Ebedi-*

yet yok ise, iyilik de yok” dedirtir. “İnsanlar Tanrıdan ve ebediyet fikrinden kurtulduğunda (ki ardışık jeolojik katmanları delmenin acımasız mantığı ile bu mutlaka gerçekleşecektir) herkes hayatın vereceği tüm mutluluğu ve sevinci -ümitlerini erteleyebileceği bir Ahireti olmadığından- bu dünyada, şu anda yaşamaya odaklanacaktır... Kaybedebileceği tek bir saniyesi yoktur. Her şeyi büyük bir hız ve yoğunlukla, bir ömre sığdırmaya çalışmak zorundadır[2]” der.

Abdülvahap el Messiri, Bauman’ın “ilahi ve aşkın bir otorite yokluğunun, absürtlüğün egemenliğine; dini mutlakların yokluğunun da bedenün yüceltilmesine yol açtığına” dair fikrinin izini sürer. Ona göre, akışkanlık (geçişkenlik-translık), postmodernitenin “kullan at” kültürüyle uyumludur; bu ise “Enerjiyi, hammaddeyi, şarkıları, kadın bedenini ve ozonu kısaca her şeyi tüketen, kullanan ve harcayan emperyalist “faydacı kültürden” başka bir şey değildir. Siyasi düzeyde ulus devletinin marjinalize olması, ortak iyi ve adil toplum kavramlarına duyulan inancın kaybolmasıdır.[3]”

Messiri Postmoderniteyi, zayıfın statükoya teslim olmasının, adaptasyonun ve kabulünün ideolojisi olarak tanımlar. “**Bunu toplumsal doğrular ve gerçeklikle hiç bir sınır tanımadan oynayarak yapar[4]**”, der. “Modernleşme çağında “insan bedeni” temel bir metafor haline gelmişken, Postmodern dönemde “cinsellik” çağın ana metaforu haline gelmiştir... Modern Batı felsefesi cinselliğe, “her şeyin fevkinde bir epistemolojik üstünlük verir... Bu üstünlük, değerlerin, vazifelerin, yükümlülüklerin ve sorumlulukların karmaşık dünyasına veda olarak da okunabilir... Tek yaratıcı olarak “tatmin edilmesi gereken” Tanrı’nın yerini, Materyalist sistemde “beden ve cinselliğin” tatmini alır.[5] ...Ailenin sivilleşmesi ve yeni akışkan tanımların ortaya çıkması da, cinselliğin yüceltilmesinin neticeleridir[6]. Bu sivilleşme sürecinde örneğin fuhuş “ekonomik faaliyet” haline gelir ve bir dil göstergesi olarak “fahişe”, “seks işçisine” dönüşür. Bu “fahişeyi”, bir işçi ve toplumdaki ekonomik bir güç olarak sunan, bir tanımlayana ve tanımlanana sahip yeni bir göstergedir, Messiri’ye göre aynı sivilleşme süreci, “gayri meşru çocuklar” gibi tanımların “bekâr annelerin “tek ebeveynli bir ailenin çocuklarına”, “evlilik dışı çocuklara”, “doğal bebeklere” ve “aşk bebeklerine” dönüşmelerinde de görülür. Kısacası onlar doğanın çocuklarıdır.

Messiri akışkan postmodern cinselliğin yahut daha yerinde bir ifade ile cinselliğin sekülerleşmesinin ve kutsallığını yitirmesinin, “karmaşık bir beşeri varlık” (anne-baba, karı-koca, erkek-kadın) olarak insanı yapı sökümüne uğrattığını düşünür. İronik, ancak ciddi bir tonla, cinselliğin sivilleşmesinin “doğal evriminin” kendisini ensest ve eşcinsel ilişkiye karşı kayıtsızlıkta ve hayvan seviciliğin övülmesinde gösterdiğini savunur. Felsefeye olan ilginin yerini, artık sübyancılık (pedofili) ve hayvan seviciliğe olan ilgi almıştır. En acı olan ise, insan doğasına bir saldırı olan cinsel anormalliğin, insan hakları adına savunulmasıdır. Beşeri varlıklar, tensel keyif kaynağı olarak kullanılacak ve sömürülecek salt ete indirgenecektir. Postmodernistler, kimlik, hafıza, tarih ve zamana, simgelere ve kökenlere, hakikat, kutsallık

ve aşkınlık nosyonlarına herhangi bir gönderme yapmayan; iktidar arzusunu, serbestliği ve hazı yücelten bir dünya kurmayı arzularlar[7].

Abdülvahap el Messiri, Bauman'ı bu konuda eleştirirken, O'nu, asıl sebebi görmeyi reddetmekle suçlar: Messiri'ye göre bütün bu süreç insanın Tanrı'nın hayata müdahalesini reddetmesi(Sekülerizm) ile başlamıştır ve sekülerizmin nihai olarak ulaşabileceği bir başka durak yoktur.

Queer Teoriye Giriş

Queer kavramı, İngilizce “eşcinsel, sapık” anlamında bir aşağılama, hakaret cümlesi. Ancak kelimenin anlamı Queer Teori ile birlikte, “Querr (eşcinsel, homo, fahişe, sürtük, zenci, .bne vs.) diyerek aşağıladığın, hakaret ettiğin kaybetmiş, norm dışı, toplum dışı, tutunamamış, çuvalamış, başarısız, mülksüz, hor ve hakir gördüğün her kim ise, her ne ise “işte o benim, onun yanımdayım” anlamında otoriteye meydan okumaya dönüşür. Bu anlamda *queer*, yok sayılmış, görmezden gelinmiş olanın ezilmişliğine, onurunun kırılmışlığına itiraz olarak okunulabilir.

Temeli Platon'a (Eflatun) atfedilen düşünceye göre insanın, en alt düzeyde iki temel mutluluk kaynağı vardır. İlki, dünyaya (mala, mülke, yiyeceğe, paraya vs) sahip olmanın getirdiği hazlar (hayatın içindeki günlük yaşamın verdiği hazlar), diğeri ise kadının (cinsel şehvetin) insana sunduğu hazlardır. Bunlardan ilki “Maddi Hazlar”, korkunç bir gelir eşitsizliğine neden olan ve kurdukları acımasız sistemle bütün dünyanın gelirlerine el koyan büyük kapitalistler tarafından engellenirken; diğeri yani “Cinsel Hazlar”, ahlak ve erdem talebinde bulunan patriyakayı, heteronormativiteyi inşa eden ve merkezi tanımlayan “ahlak erkeği” tarafından engellenir. (Heteronormativiteyi kuran “Ahlak erkeği”(andropos) konusu bir sonraki “İnsan Sonrası Toplum: Transhümanizm” makalesinde inceleneceğinden burada incelenmeyecektir.)

Kapitalist düzen zenginlerin sayısını aritmetik olarak artırırken fakirlerin sayısını ve zengin fakir arasındaki uçurumu geometrik olarak büyütür. Böylece girdiği her yerde kaybetmişler, çuvalamışlar yığını var eder. Kurulan düzen, sadece 1. gelenleri ya da en öndeki bir kaç kişiyi ödüllendirirken geri kalan herkesi kaybetmişler hanesine savurur.

Tracey Moffat'ın 4. Çalışmasından

Judith Halberstam, bu durumu anlatmak için Tracey Moffat'ın Olimpiyatlarda 4. gelenleri fotoğrafladığı çalışmasını kullanır. Yarışmacılar kendi kasabalarının, şehirlerinin, bölgelerinin, ülkelerinin hatta kıtalarının en iyileridir. Milyonlarca belki de milyarlarca kişinin arasından seçilerek gelmişlerdir. Gözle görülemeyecek bir fark ile çok küçük farklar ile 4. olmuşlardır. Ancak yine de onlar birer “loser”dır, kaybetmiştir. Kazananlar kürsüsüne çıkamayacak-

lardır. Tıpkı daha önce geçerek kaybetmişlerin arasına savurdıkları milyonlarca kaybetmişin arasına kendileri de katılmışlardır.

Judith Halbestam, sistemin “kaybetmişler” safına attığı insanların nihilist ruh hallerinin ifadesini Lee Edelman’ın *No Future* (Gelecek Yok) filminden alıntılıdığı “*Sosyal düzeni .iktir et, adına terörize edildiğimiz o içimizdeki çocuğu .iktir et, Sefiller romanındaki kimsesiz çocuğu .iktir et; The Net[8]deki fakir ve saf çocuğu .iktir et; tüm sembolik ilişkiler ağını ve onun dayanağı olarak iş gören geleceği .iktir et[9]*” kelimelerde bulur. Halberstam, *Sex Pistols*’un İngiltere Kraliçesinin 25. Tahta geçiş yıl dönümüne ithafen yazdıkları “*Gelecek Yok*” şarkısını da İngiltere’nin kaybetmişleri için bir toplanma çağrısı olarak okur[10]. Onlar tüm toplumların kaybetmişleri, dışlanmışları, huzursuzluğa ve mutsuzluğa terk edilmişleridir.

Michael Warner’ın “normal” (normallige, normal olana-AHÇ) rejimlere karşı bir direniş” olarak tarif ettiği[11] Queer Teori, adeta bu “normale uymayan” kaybetmişler adına Nihilizmin ve ümitsizliğin egemenlere meydan okumasıdır.

Judith Halberstam Irvine Welch’in *Trainspotting* romanından alıntılıdığı şu kesit bu meydan okumayı ifade eder: “*Farzet ki ben işlerin eğrisini de doğrusunu da biliyorum, kısa bir hayatımın olacağını, aklımın yerinde olduğunu biliyorum, vesaire, vesaire, vesaire ama yine de uyuşturucu kullanmak istiyorum. Bunu yapmama izin vermezler çünkü bu bariz bir şekilde kaybetmenin/başarısızlığın simgesi olur. (Fakirlerin kaybetmeyi seçmeleri, egemenlerin çuvallamasıdır. Eğer Ben kendi irademle çuvallamayı seçersem başarısız olan egemen olur, diyor. AHÇ) Çünkü sen onların sana önerdiklerini reddediyorsun. Bütün mesele de bu. Bizi seç. Hayatı seç. Banka ipoteklerini seç. Çamaşır makinelerini seç. Otomobilleri seç. Bir kanepeye oturup televizyondaki sulu zırtlak, iğrenç programları seyretmeyi seç, ağzına iğrenç abur cuburları tıkıştırılmayı seç. Çürüyüp gitmeyi seç. Bir huzurevinde altına edip, kendi ellerinle büyüüttüğün bencil, veletlere rezil olmayı seç. Ben bu hayatı seçmemeyi seçiyorum.[12]*” (Irvine Welsch’in *Trainspotting* romanından alıntı.))

Queer, egemenlerin ve heteronormativiteyi (neyin normal sayılması gerektiğini) inşa eden ahlak erdem insanının “başarılı olmak” adına topluma sunduğu seçenekleri bilinçli bir şekilde seçmemeyi ve çuvallamayı seçer.

Çuvallamanın hakkını vermek belki bizi içimizdeki şapşalı bulmaya, bizden beklenen başarılarla imza atmamaya, yetersiz kalmaya, ilgimizin dağılmasına, yan yollara sapmaya, bir sınır bulmaya, yolumuzu kaybetmeye, unutmaya, hakimiyetten imtina etmeye ve Walter Benjamin’le birlikte “kazanarla empati yapmanın her zaman egemenlerin işine yarayacağını” kabul etmeye yönlendirebilir. Bütün kaybedenler, kendilerinden önce kaybedenlerin varisleridir[13].

Queer Kapitalizmin ürettiği sanayi şehirlerinin atıklarının[14], kaybetmişlerinin, tutunamayanlarının, lüzumsuzlarının[15], işe yaramazlarının, çuvallamışlarının içine

düştükleri boşluğa seslenen bir düşünce olarak ortaya çıkıyor. Bu anlamda Queer Teori, asimilasyon ve ayrımcılık[16] karşıtı anti-kapitalist bir hareket olarak tanımlanabilir.

Ancak Queer Teori, bir yerlerde bir kırılmaya uğrar ve antikapitalist duruş son derece silikleşir ve sadece heteronormativiteyi inşa eden (eşcinselliği reddeden, ırz, namus, şeref talebi olan ahlak) erkeği hedef alarak “haz”ların önündeki engellere odaklanır.

1971 yılında ilk kez kadın sığınma evlerini (Chiswick Kadın Yardım) kuran Erin Patria Margaret Pizzey “*Aslında Feminist hareketler için Kapitalizm, 1960-70’lere kadar en büyük düşmandı, Amerikan feministleri hedef saptırdılar. Artık kapitalizm düşman değil, dediler; düşmanımız, Patriyarka ve erkekler*” diyerek bu durumdan şikâyet eder.

Queer kavramını ilk kez 1960’da kullanan Paul Goodman da benzer bir tespiti Queer tanımı için yapar. Terimi kullandıktan sadece 3 yıl sonra kavramı kullanmayı terk etmesinin sebebi: “Benim *Queer*’im, zengin beyaz homolar tarafından işgal edildi”, diyerek açıklar. Maxime Cervulle’un işaret ettiği gibi “*güçlü gayler yıllardır süren dışlanmışlıklarını ve mağduriyetlerini egemen kapitalistlere konforlu bir pozisyon karşılığında sattılar*[17]” ve kapitalistler adına “ailesiz” topluma geçiş mücadelesinde en ön cephede yerlerini aldılar.

Böylece Batı, eşcinsel hareketleri içeri çekerek hem ehlileştirdi, hem de taze ve madunluktan kurtulmanın heyecanındaki yeni bir kuvveti, kapitalizme direnen son kalenin, ailenin üzerine cepheye sürmüştü.

Queer’e geçmeden önce, Queer’in öncüsü Toplumsal Cinsiyet ve Cinsiyet Özgürleşmesi konularını hatırlatmak istiyorum.

a) Toplumsal Cinsiyet:

(Bu bölümü daha önce "Toplumsal Cinsiyet ve Cinsiyet Özgürleşmesi başlığı altında yayınlamıştık. Ancak Queer Teoriye girebilmek için yazının önüne bu bölümü ekleme mecburiyeti hissettik.)

Rockefeller Vakfı’nın Amerikalı zoolog Alfred Kinsey’e maddi yardım yapmaya başlama tarihi 1941’li yıllara denk geliyor[18]. Bu yardımlaşma Kinsey’in, 1947 yılında Rockefeller Vakfı destekli Indiana Üniversitesi bünyesinde Cinsellik Araştırmaları Enstitüsünü kurmasına kadar varır. Kinsey, 1948 yılında “Erkek Cinselliği” ve 1955 yılında “Kadın Cinselliği” üzerine yapmış olduğu araştırmaları bir rapor olarak yayınladı. Raporlar Amerikan Medyası tarafından oldukça büyük bir ilgi(!) ile karşılanır ve haftalarca gündemde tutulur. Çıkan sansasyon sonucu Amerikan Barolar Birliği, Amerikan Hukuk sisteminde çok ciddi değişikliklere gitmek zorunda kalır. O güne kadar Amerikan ceza sisteminde "suç" olarak kabul edilen zina, çocuk erotizmi, kürtaj, evlilik öncesi cinsel ilişki, karı-kocaların aldatması ve eşcinsellik vs. suç olmaktan çıkarılıp, normalleştirilir.[19].

Gelecek Yok!

Tanrı kraliçeyi korusun
İnsan falan değildir o
Gelecek yok
İngiltere'nin rüyalarında...
Tanrı tarihi korusun
Tanrı, çılgın geçitlerinizi korusun
Tanrım, merhamet et
Ödendi bütün suçların bedeli.
Gelecek yoksa
Nasıl olsun ki günah
Biz çöp kutusunun çiçekleriyiz
Biz sizin insan makinenizin içindeki zehiriz
Biz geleceğiz, sizin geleceğiniz...
Tanrı, kraliçeyi korusun
Harbiden diyoruz
Ve gelecek yok
İngiltere'nin rüyalarında...
Gelecek yok, gelecek yok
Senin için gelecek yok
Gelecek yok, gelecek yok
Benim için gelecek yok

SexPistols'un İngiltere Kraliçesinin tahta geçişinin 25. Yılı kutlamalarına yönelik yazmış oldukları ve şöhrete kavuştukları "Gelecek Yok" isimli şarkının sözleri.

Türkiye kamuoyuna "Cinselliği tabu olmaktan çıkararak dahi[20]" olarak tanımlanan Kinsey, hazırladığı bu raporlarla cinselliğin tanımını da değiştirir: Ona göre dişilik ve erkeklik evrimin insanı, üreyerek neslini korumak için zorladığı doğal evrimsel rolü. Cinsiyet insanın, evrimin kendisini zorladığı erkeklik ve dişilikten başka kendi içinden gelen eğilimlerle geliştirdiği bir kimliktir. Cinsiyet ise insanın kendi içinden gelen eğilimlere göre geliştirdiği bir kimliktir. Kinsey, halen LGBTQ+ örgütlerin ellerinde salladıkları gökkuşağı renkli bayrakla simgelenen "Kinsey Skalasını" yayınlamak için ucunda homoseksüelliğin (sadece eş cinsle ilişki) diğer ucunda heteroseksüelliğin (sadece karşı cinsle ilişkinin) olduğu bir cinsiyetler skalası yayınladı. Bu skalaya göre insanın cinsiyeti, evrimin biyolojik olarak onu zorladığı dişilik veya erkeklikten bağımsız kişinin eğilimlerine göre belirlenen bir tanımdır. İnsan biyolojik cinsiyetinden farklı olarak %10, 20, 50, 80 veya başka oranlarda erkek veya kadın olabilirdi.

Kinsey skalasına göre cinsel yönelim grupları							
0	1	2	3	4	5	6	X
							
Tamamen heteroseksüel	Başlıca heteroseksüel, nadiren homoseksüel	Başlıca heteroseksüel, sıklıkla homoseksüel	Eğilim derecede heteroseksüel ve homoseksüel	Başlıca homoseksüel, sıklıkla heteroseksüel	Başlıca homoseksüel, nadiren heteroseksüel	Tamamen homoseksüel	Cinsel temas yok

Değer	Tanım
0	Tamamen düzcinsel (heteroseksüel)
1	Baskın düzcinsel; nadiren eşcinsel
2	Baskın düzcinsel; sıklıkla eşcinsel
3	Hem düzcinsel, hem eşcinsel (eşit düzeyde)
4	Baskın eşcinsel; sıklıkla düzcinsel
5	Baskın eşcinsel; nadiren düzcinsel
6	Tamamen eşcinsel (homoseksüel)
X	Eşcinsiz (Aseksüel)

Kinsey Skalası

Kinsey'e göre, sadece kendi cinsi ile veya sadece karşı cins ile olmak bir sapmaya işaret ediyordu. Bu iki duygunun tam ortasında, her iki cinsle aynı anda (erkeğe ve kadına) ilgi duyan biseksüellik en doğal ve dengeli duygu idi. Ancak heteroseksüelliği "normal" kabul edip diğerlerini "ahlak" adı altında baskılayan "Ahlak Erkeği" cinselliğin normal dağılımını engellemekteydi.

Eğer "Ahlak Erkeğinin" toplumsal cinslere olan baskısı kırılırsa toplumun büyük kesimi biseksüel[21] olacaktı. Daha sonra bu düşüncenin en önemli ismi haline gelecek olan Judith Butler'a göre, ahlak erkeğinin toplumu zorladığı Heteroseksüellik (sadece karşı cinsle eğilim), ancak insanın en doğal duyguları, eşcinsellik ve biseksüelliğin baskılanması ile ulaşılabilecek, zor ve meşakkatli bir süreçtir[22].

[Geçen yıllarda Kinsey'in çalışmalarının; büyük bir manipülasyon[23] ve sahtekarlık[24] olduğu,[25] raporlarına kaynaklık eden çocuklara tecavüz ettiği, para karşılığı babaları ile küçük kızları ensest ilişkiye zorladığı, (Kinsey'in 7 yaşındayken öz babasına 20 seferden fazla tecavüz ettirdiği iddia edilen kızlardan biri olan Ester White, 12 Nisan 2014 tarihinde Birleşmiş Milletlere yazmış olduğu mektupta "babamı affedebildim ancak Kinsey'i asla" demişti.[26]) 4 aylık çocukların cinsel performansını nasıl ölçtüğünü, çocuk seks ve çocukların cinsel kapasiteleri ile ilgili bilgileri nasıl elde ettiğini açıklamadığı, sıradan insanlar diye tanımlanan deneklerin çoğunluğunun para ile kiralanmış seks işçileri ve cinsel suçlardan mahkûm olmuş hükümlüler olduğu, söylediği kadar deneğe hiç bir zaman ulaşmadığı, görüşleri ile uyumsuz verileri gizlediği gibi bir sürü eleştiri almış olsa da skala asla medyanın gözünden düşmedi.[27] Liberty Counsel'in kurucusu ve Dekanı Mathew Staver'ın[28] da, "Alfred Kinsey ve Kinsey Enstitüsü, işledikleri devasa sahtekârlıktan sorumlu tutulmalıdır" diyerek Enstitü hakkında bulunduğu soruşturma talebi de karşılık görmedi.]

Ancak Kinsey'de biyolojik ve toplumsal cinsiyet ayrımı yoktur.

İlk kez 1968 yılında ABD'li psikanalist Robert Stoller 'Sex and Gender' (Cinsiyet ve Toplumsal Cinsiyet) isimli kitabında, kadınlık-erkeklik ile cinselliği birbirinden ayırarak "gender"(Toplumsal Cinsiyet) kavramını kullandı. Bunun anlamı arzulardan/eğilimlerden çok biyolojik olarak "Erkek" ya da "Kız" olarak dünyaya gelenlerin "toplumsal cinsiyet" (gender)

olarak başka bir cinsiyet taşıyabilecekleriydi. Yani bir kız bedenine sıkışmış erkekler, ya da erkek beynine sıkışmış kızlardı söz konusu olan.

Çok havada kalan bu tanımlamaların altı, süreç içinde özellikle Foucault, Deleuze/Guattari ve Lacan'dan aldıklarını geliştiren Simone de Baviour, Judith Butler, Luce Irigaray, Dennis Altman, Monique Wittig, Diana Fuss, Judith Halberstam, Eve Kosofsky Sedgwick vs. gibi feminist ve eşcinsel felsefecilerden alınanlarla doldurulmaya çalışıldı. (Queer Teori özellikle feminist hareketlerce üretilen bilgi üzerine türetilmiştir.[29])

Toplumsal Cinsiyetler ancak Heteronormativiteyi inşa eden (namus, şeref, ırz talebinde bulunan, Eşcinselliği reddeden ahlak erkeği-Peygamberleri kastediyorlar) erkeğin diğer cinsiyetleri hapsedtiği ikili cinsiyet (kadın erkek) rejiminin yıkılması ile özgürleşebilecek cinsiyetlerdir. Yani bu fikre göre "Cinsiyetin ne?" sorusuna, fiziksel özelliklere bakılarak cevap verilemez ve şıklar arasında "erkek" veya "kadın" seçenekleri yoktur.

Toplumsal Cinsiyetlerin ilki;

H : "Heteroseksüalitedir. (İlişki için karşı cinsi tercih edenler. Kadın-Erkek ilişkisi) Bu diğer cinsiyetleri baskılayan, ötekileştiren, erki kontrol eden cinsiyettir ve "düşman" cinsiyettir. Diğer toplumsal cinsiyetlere yer açabilmek için onun geriletilmesi gerekir.

Dost Toplumsal Cinsiyetler: LGBTQ+'dır[30].

L : (Lezbiyen, kadın kadına ilişki)

G : (Gay, erkek erkeğe ilişki)

B : (Biseksüel, kadın ve erkekle aynı anda ilişki.)

T : (Trans, karşı cins rolüne girerek ilişki)

Q : (Questioning: Kararsız ya da cinsiyetini tanımlamak istemeyen veya Queer: Ahlak erkeğinin anormal sayıp ötekileştirdiği, aşağıladığı diğer ilişki modelleri[31] (Pedofili, ensest, zoofili vs)

+ : Toplumsal Cinsiyetlere dost heteroseksüeller ve yeni gelecek tanımlanmamış ilişki modelleri (Pornocu, sadomazohist, sadist, oğlan, fetişist, pezevenk, röntgenciler vs.[32]).)

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, LGBTQ+ cinsiyetlerin "kadın", "erkek" gibi tamamen normalleşmesini talep eder. Bunu da normal cinsiyetlerin "Kadın" ve "Erkek" cinsiyetler olduğu iddiasına saldırarak yapar.

b) Cinsiyet Özgürleşmesi veya Toplumsal Cinsiyet Eşitliği

Toplumsal Cinsiyetler ancak Heteronormativiteyi inşa eden (namus, şeref, ırz talebinde bulunan, Eşcinselliği reddeden ahlak erkeği-Peygamberleri kastediyorlar) erkeğin diğer cinsiyetleri hapsedtiği ikili cinsiyet (kadın-erkek) rejiminin yıkılması ile özgürleşebilecek cinsiyetlerdir.

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, LGBTQ+ cinsiyetlerin kadın/erkek ilişkisi (heteroseksüalite) gibi normalleşmesini talep eder. Bunu da Kadın ve erkek tanımlarının NORMAL cinsiyetler olduğu iddiasına saldırarak yapar. Bu manada Toplumsal cinsiyetlerin içinde “Erkek” de “Kadın” da yoktur.

Düşüncenin genel hatlarını “Cinsiyet Belası” isimli eserinde derleyip toparlayan Judith Butler’ın, Lacan ve Wittig’den alıp işlediği fikre göre doğduğunda, “*insanın ifade edebileceği tüm cinsel imkânları üzerinde barındıran*[33] *çocuklarda*”, “Toplumsal Cinsiyetlerin” temel kurucu unsuru **eşcinsellik** ve **ensest tabularıdır**[34]. (Foucault tabuları kurucu öge olarak görür[35].)

Çocukta gelişen ilk duygu kendi cinsinden olan ebeveynine karşı ilgidir. Bu gelecekte “eşcinselliğe” evrilecek olan duygudur[36]. Dolayısı ile insanlar öncelikle eşcinseldir[37]. Heteronormativiteyi üreten erkek; erkek çocuğa kendisini, kız çocuğa kadını (Erkeğin kadını mülkü olarak görme iddiasına atıf -AHÇ) yasaklayarak ilk tabuyu (**Eşcinsellik Tabusu**) üretir. Sonuçta baba-oğul, anne-kız ilişkisi eşcinsel bir ilişkidir[38]. Daha sonra çocuğun karşı cinsten olan ebeveyni fark etmesi ile diğer cinse yönelen ilgiyi; kıza kendisini, oğlana annesini yasaklayarak ikinci tabuyu (**Ensest Tabusu**) üretir.

Is Three Too Young for Children to Know They're a Different Gender? Transgender Researchers Disagree

By Jon Brooks Aug 26, 2018

Ancak “Ahlak Erkeğinin” tabuları “**anne, baba tabusu**” ile sınırlı kalmaz. Her ne kadar kardeşlerin sevilmesi konusunda ısrarlı ise de kardeşlerin fazla sevilmesi[39] “**Kardeş tabusuna**” takılır. Çocuk büyüdükçe aile içinden, aile dışına yönelecek “**eşcinsel**” ve “heteroseksüel” eğilimleri[40] tabu halinde getirdiği gibi insan dışı varlıklara yönelimleri de (**hayvan tabusu, eşya tabusu**) yasaklar. Ahlak erkeği sadece heteroseksüaliteyi serbest bırakırken onu da “**tabu**”larla tahakküm altına almaya çalışır.

3 (üç) yaş, çocuğun eşcinsel olduğunu anlamak için çok mu erken? Transgender araştırmacılar öyle düşünmüyor."

“**Toplu Seks Tabusu**” ile beraberce cinselliği, “**yaş Tabusu**” ile kuşaklar arası cinselliği yasaklarken (pedofili), “**Nikâh Tabusu**” ya da “**Aile Dışı Seks Tabusu**” ile kişiyi tek kişiye mahkûm etmeye çalışır. Üstelik “**mahremiyet Tabusu**”, “**gizlilik tabusu**”, “**regl dönemi tabusu**”, “**çıplaklık tabusu**” “**utanma**”, “**ar**”, “**ayıp**” vs. tabuları ile tekrar tekrar “tabu süzgeçlerinden” geçirerek, cinsellikleri baskılar.

Erkeğin ürettiği yasaklar ve tabular cinsel yatkınlıkların/yönelimlerin üzerinde belirleyici[41] etki yapar[42]. Ve insanlığı, “kadın/erkek” üzerinden tanımlanmış ikili cinsiyet rejimi hapisanesine mahkûm eder[43]. Böylece Toplumsal Cinsiyetler, “Ahlak Talebindeki Eşcinselliği Reddeden Erkek” tarafından ötekileştirilerek, ahlaksız, iğrenç, pis olarak tanımlanarak, toplumsal baskı altına alınıp toplum dışı edilirler.

Bu yüzden “Cinsiyetlerin Özgürleşmesi”, ancak “heteronormativiteyi kuran” heteroseksüel ahlak erkeğinin baskısının kırılması ile mümkün olabilecek bir şeydir.

Bu baskıyı kırabilmek için öncelikle baskının ve yönlendirmenin fark edilmesi gerekir: Baskı doğum anı ile başlar ve hayatın her alanına yayılır. Doğumhanenin kapısında hemşire, bebekle birlikte görüldüğünde “erkek”in sorduğu ilk soru: “Kız mı oğlan mı?” sorusudur. Daha ilk andan çocuk, yüzyıllardır üretilmekte olan iki cinsiyetli cinsiyet rejiminin cinsiyet kalıbına sokulmaya, yani biyolojik olarak “kız” doğmuşsa, “kültürel olarak da kız”; biyolojik olarak “erkek” doğmuşsa, “kültürel olarak da erkek” olmaya zorlanır.

Hâlbuki çocuk belki lezbiyen, gay, biseksüel, trans, hem kız hem erkek cinsiyetleri aynı anda yaşamaya çalışan (travesti) veya hiç aklımıza gelmeyen bambaşka bir cinsel tercih yapabiliyordu, iddiasındalar.

Eşcinsel olmayan Ahlak Erkeği, “Doğal”lık ya da “fitrat” diyerek “erkek” ve “kız” kategorileri tanımlamıştır. Fıtrat dayatması çocuklara verilen isimler, giydirilen pembeli/mavili kıyafetler, oynadıkları silahlı, bebekli oyuncaklar, yönlendirildikleri meslekler, aile ve toplum içindeki hitaplar, geleceğe yönelik beklentiler ve toplumsal davranış kalıplarında kendini hissettirir. Bunlar “doğallık/fitrat” adı altında çocuğu “kadın” ya da “erkek” kalıplarına sokmaya çalışan psikolojik, kültürel ve ekonomik baskılardır. Bu süreç çocuğu, “Toplumsal Cinsiyet Kimliğini”, kafasının içine gömmeye, gizlemeye mahkûm eder.

Hâlbuki Fıtri/Doğal diye bir şey yoktur. Erkek çocuklar top, tüfek, tabanca vs ile oynamaya meyilli değillerdir, Kız çocukları da bebeklere, ev işlerine meyilli değillerdir. Aileleri erkek çocukların önüne tabanca, kız çocukların önüne cindy bebek koyduğu için onlar bu kalıpları öğrenir ve “erkek” ve “kadın” kalıplarına girerler, iddiasındalar.

Cinsiyet Özgürleşmecileri, binlerce yıldır erki elinde tutan, heteronormativiteyi kuran ahlak erkeğinin “**fitrat dayatması**” kırılıp çocuklara cinsiyetsiz isimler verip, cinsiyetsiz kıyafetler giydirip, cinsiyetsiz oyuncaklarla büyütüp, toplumun binlerce yıldan süzerek getirdiği “erkek”

ve “kız” rolleri öğretilmediğinde, “kadınlık” ve “erkeklik” kategorilerinin tamamen ortadan kalkacağını, çocukların kendi cinsel eğilimlerine yönelerek içlerindeki mesela gaylik, lezbiyenlik veya translığı özgürce yaşayabileceklerini düşünürler.

O halde öncelikle kırılması gereken; “normal erkek”, “normal kadın” tanımları ve özellikle “normali tanımlayan “erkek otorite”dir. (Burada İstanbul Sözleşmesinde geçen “Kadın ve Toplumsal Cinsiyetlerin korunması için yapılacak ayrımcılık, ayrımcılık olarak değerlendirilemez[44]” ibaresini hatırlatmak istiyorum.

Dikkat edilirse negatif ayrımcılık yapılacak olan namus, şeref, ırz talebinde bulunan eşcinselliği reddeden ahlak erkeğidir. Gay, trans, ahlak talebi olmayan vs. erkek değildir.)

Leo Bersani, çözülen ve erki dağılan erkeklik mefhumunu tarif ederken, “kadınlaştırılmaya indirgenemeyecek, erkekliğin tamamen yok edilmesi olarak görülemeyecek ama artık “becerilmeyi” de kendine sorun etmeyecek yani erkeksi üstünlüğü elinin tersiyle itecek bir erkeksilik olarak tarif eder. Bunu “öznenin/erkeğin intiharına dayanmayan yok oluşu” olarak adlandırır[45].

Annemarie Jagose’un tanımı ile “Eşcinsel özgürleşmesi, eşcinselliğin özgürleşmesi için kendisini sabit kadınlık ve erkeklik mefhumlarının kökünü kazımaya adamıştır: Bu hamle, normatif cinsiyet ve toplumsal cinsiyet rolleri olarak eleştirdiği şeyin baskıladığı diğer grupları da aynı şekilde özgürleştirecektir.[46]”

Dennis Altman ise Queer özgürleşmesini şöyle tanımlar, “Özgürleşmenin farklı hedeflerini tespit eder: Cinsel rolleri yok etmek; bir kurum olarak aileyi dönüştürmek; homofobik şiddeti sona erdirmek; olası bir biseksüellik lehine yekpare eşcinsellik ve heteroseksüellik kategorilerini ortadan kaldırmak, erotiğe ilişkin yeni bir sözlük geliştirmek, cinselliği üreme odaklı veya statü belirten değil de haz veren ve ilişkisel bir şey olarak anlamak... Özgürleşmek “bizi asli androjen ve erotik doğallığımızı tanımaktan alıkoyan artı baskıdan kurtulmaktır.[47]”

Peter Hawkins de feminist hareketlerin hedeflerini: “Erkek düzenin tanımladığı cinsiyet mitlelerini, çekirdek aileyi, devleti, bırakınız yapsınlar kapitalizmini, kadın ve erkek birlikteliğine

dayalı üremeyi, erotizm ve üremenin birbirinden ayrılmasını, insanlığın gelişimini engelleyen toplumsal eril ve dişil rollerin reddedilmesini ve bütün bunların olması ile eşcinsel bireyin kendiliğinden özgürleşmesi[48] diyerek tanımlar.

Bu noktada yeniden vurgulamak istiyorum ki, cinsiyet özgürleşmesi, “Kadın” tanımını da, en az “Erkek” tanımı kadar sorunlu bir tanım olarak görmektedir. Çünkü “Kadın” tanımı da “Erkek” tarafından tanımlanmıştır ve “Erkek”in zıddını betimler[49]. Hâlbuki kimse kadın olarak doğmaz: Simone de Beauvoir’un 1949 da “İkinci Cins” isimli kitapta belirttiği gibi “kadın, zaman içinde olunan, bir şeydir[50] iddiası bu çevrede genel kabul görür.

Erkeğin cinsiyet değiştirmesinin ve kadın rolüne girmesinin kolaylığı yanında kadının kendisinden başka bir şey olmakta (Fallus eksikliği/kompleksi) zorlanması tersten bir paradoxa neden olmaktadır. Duricella Cornel “Daha ziyade, kadın simgeseli bizi gelecekte bekler ve daima gelecekte kalacaktır, çünkü oluşumunun ya da yeniden oluşumunun hiç bir zaman sonu gelmez[51]. Yani aslında “kadınlık” hiçbir zaman olunamayacak bir şeydir, iddiasındadır.

Bu noktada Messir’ nin “Feminist kuram, kadını özne kılmak için çıktığı yolda kadını tanımlanmaz kılıyor. Toplumsal cinsiyet eşitliğinden sonra da queer ile tamamen yok ediyor[52]” iddiasının doğrulanmış olduğunu düşünüyoruz.

Eğer “erkek” ve “kadın”dan müteşekkil ikili cinsiyet rejimi çökertilebilirse pek çok farklı kültürel cinsiyetler (kadındaki erkekler, erkekteki kadınlar, yarı kadın yarı erkekler ve daha tahmin edilemeyenler) özgürleşecektir. Carl Wittman, Gay Manifesto’da, “Eşcinsel özgürleşmesinin amacı, eşcinselliğin hoş görülmesinden daha fazlasını güvenceye almaktır. Kendisini toplumsal yapılar ve değerlerde radikal ve kapsamlı dönüşüme adanmıştır. Eşcinsel özgürleşmesi, toplumsal cinsiyet ve cinsiyet rollerinin herkese baskı uyguladığı kavrayışı ile cinselliğin salt azınlık bir kitlenin meşru kimliği olarak kabulü için değil, aynı zamanda “**herkesin içindeki eşcinseli özgür bırakmak**” için de mücadele etmektedir.[53] diyerek cinsiyet özgürleşmesinin hedeflerini tanımlar.

Ancak Martha Shelly’e göre ikili cinsiyet rejiminin baskısından kurtulup “Toplumsal Cinsiyetleri” özgürleştirmek yeterli bir sonuç değildir; O’nun hedefi çok daha büyüktür: “Biz radikal eşcinsellerin ne istediğini size söyleyeyim: Bizi hoş görmenizi veya kabul etmenizi değil,

bizi anlamanızı istiyoruz sizden. Ve bu ancak sizin de bizden biri olmanızla mümkün. İçinizde gömülü eşcinsellere ulaşmak istiyoruz. Kafataslarınızın içindeki hapishanelere kapattığımız erkek ve kız kardeşlerimizi özgürlüğe kavuşturmak istiyoruz.[54]”

Martha Shelly

Beş bin senedir “Hetero Zihniyet”, kadını illa erkeğe, erkeği de illa kadına zorlayarak; geliştirilebilecek çok farklı orgazm modellerini engellediğinden[55]şu ana kadar çok az kimlik ortaya çıkabilmiştir. Bu baskı kırıldığında “özgürleşen” zihinlerden, (gelişen teknolojinin de katkısı ile) yepyeni orgazm modellerinin çıkacağından neredeyse emindirler. ”Rosi Braidotti “*gelecek yeni modelleri heyecanla bekliyorum*[56]” derken çıkacak yeni cinsellik modelleri için duyduğu heyecanı gizlemez.

Hatta Deleuze ve Quattari, insan adedince toplumsal cinsiyet, cinsel kimlik ortaya çıkaracaktır[57] diyerek herkesin kendi performatifliği ile kendine has bir cinsel kimlik inşa edebileceği ümidindedir.

Ama Judith Butler 14 sene “*hazzı kovalamak ve cinsel hayatını meşru kılabilmek mücadelesinde*[58]” ikamet ettiği Amerika Birleşik Devletlerinin doğu kıyısındaki lezbiyen ve gay cemaat kampından çıktığında bu teoride bazı sorunların olduğunu fark eder.

Queer Teori

Uygarlık ve sürekli ilerleme diye diye vardığımız yer,
yeniden hayvanlığa dönmekten mi ibaret?[59]

Alain Touraine

Judith Butler Toplumsal Cinsiyetlerin Eşitliğine itiraz eder. Ona göre, binlerce yıldır süren heteronormativitenin baskısı ancak birkaç farklı model Toplumsal Cinsiyetin ortaya çıkabilmesine izin vermiştir. Muhtemeldir ki, ahlak erkeğinin cinsiyetler üzerindeki baskısı kırıldığında ortaya yepyeni modeller çıkacaktır. Eğer Toplumsal Cinsiyetleri tanımlayarak her ne kadar “ahlak erkeğinin” ürettiği ikili cinsiyet hiyerarşisini (kadın /erkek) kırıp lezbiyen, gay, trans, biseksüel gibi Toplumsal Cinsiyetlerin özgürleşmesini sağlamış olsak da, kendileri de, “Ahlak erkeğinin” ürettiği anormalliğin “doğal” olarak ürettiği başka “anormallikler” oldukları için “doğuşanlık, doğallık, fitrilik” iddiaları ile “başka formları” dışlamanın yolunu açar, birer norma dönüşüp, kendi kalıplarını üreterek, gelebilecek yeni formların önünü keseceklerdir[60].” Eğer Toplumsal cinsiyetleri kabul edersek daha önce “Ahlak Erkeğinin” tanımladığı biyolojik Cinsiyetlerin yerine kültürel cinsiyetleri yerleştirmiş olmaktan başka bir şey yapmamış olur, ikili cinsiyet rejiminin baskısının yerine Toplumsal Cinsiyet kalıplarının bas-

kısını yerleştirmiş oluruz.[61]” Ki Toplumsal Cinsiyetlenmiş unsurların bile ensest, pedofili, zoofili[62] ve nekrofil[63] gibi daha marjinal ilişki biçimlerine olan tepkileri bu ön kesmenin öncül işareti olarak okunabilir.[64] Bu anlamda Toplumsal Cinsiyetler tanımlayıp bunları toplum nezdinde kabul görür kılmak, sadece halkayı genişleterek dışlanan sayısını azaltır. Ama dışlananları ve dışlayıcı mekanizmayı bitirmez. Bu yüzden, aslında kendileri de yine “Ahlak Erkeği” tarafından tanımlanmış olan Toplumsal Cinsiyetlerin de sorgulanması gerekir.

Judith Butler, Rubin’den alıntılıyarak Toplumsal Cinsiyetler dediğimiz kimliklerin aslında binlerce yıldır heteroseksüel normativiteyi inşa eden “eşcinsel ilişkiyi reddeden, ahlak erkeğinin ürettiği heteroseksist tabu, baskı ve yasakların neticesinde ortaya çıkmış ve yine onun tarafından tanımlanmış olduğunu düşünür[65]. Heteroseksüelizm kendi meşruiyetini tanımlamak için kendi negatifini dolayısı ile homoseksüelliği ya da diğer norm dışı (anormal) ilişkileri tanımlar. Eğer bu baskı ortadan kalkar ve heteroseksüelite artık normal olarak tanımlanmazsa, insanlık içinde biseksüellik potansiyeli gelişip[66] anormallikten çıkıp, eşcinsellik ortak paydaya dönüşeceğinden heteroseksüellik de eşcinsellik de doğal olarak bitecektir. O halde Wittiq’in de dediği gibi; *gerçek bireysel özgür bireylerin ortaya çıkabilmesi için öncelikle cinsiyet kategorilerinin tamamen ortadan kalkması gerekir*[67].

Shulamith Firestone da özgürlüğün ancak cinsel kategorilerin ortadan kalkması ile olabileceğini düşünür: *“Nasıl sosyalist devrimin amacı yalnız ekonomik sınıf üstünlüklerini yok etmek değil de ekonomik sınıflar arasındaki ayrımı ortadan kaldırmaksa, kadın devriminin amacı da ilk kadın hakları hareketinin tersine, yalnızca erkek egemenliğini yok etmek değil, cinsel ayrımı ortadan kaldırmak olmalıdır*[68]” der.

Butler, kadın ve erkek kategorilerinde olduğu gibi eşcinselliğin de doğuştan gelen “doğal”(fitri) bir eğilim olduğu fikrine karşı çıkar[69]. Hatta bu konuda yapılmış laboratuvar araştırmaları ile *“Cinsiyet Belası”* eserinde dalga geçer[70]. Annamari Jagose da Amerikan Eşcinsel Özgürleşmecilerinin, eşcinselliğin anormal ve hastalıklı (patolojik) görülmesini devam etmesini engellemek için hem Amerikan Tıp Birliğinin hem de Amerikan Psikiyatri Birliğinin yıllık toplantılarını sabote etmekten[71] çekinmediklerini iddia ederek psikiyatri derneklerinden alınan “doğal”lık raporlarının normal şartlar altında alınmadığının haberini verir.

Butler, Queer Teori de otorite haline gelen kitabı *Cinsiyet Belası*’nı yazma gerekçesi olarak, *“Toplumsal Cinsiyetli cinsel pratikleri gayri meşru kılmak için bir hakikat söyleminin gücünden yararlanmaya yönelik tüm çabalara balta vurmak”* diye açıklar[72]. Sorunu “doğal”(fitri) olanlardır. Bir şeyin fitri olduğunu kabul etmek “performativiteyi” çökertir. Ona göre kadınlığı ve erkekliği doğal tanımlamak gibi eşcinselliği, lezbiyenliği, translığı doğal/fitri olarak tanımlamak da bir anormallığe işaretten başka bir şey değildir. Üstelik bunları doğal /fitri olarak tanımlamak insansız “orgazm” biçimlerini anormalleştirerek bir başka dışlanmış zümrenin ortaya çıkmasına sebep olur. Her doğallık iddiası, doğal olarak bir doğal/fitri olmayanı tanımladığından yabancılaşma ve dışlama üretir.

Butler'a göre evveleminde "cinsiyet" bir kalıba sığdırılıp betimlenebilecek, herhangi bir anda tamamlanabilecek dolayısı ile tanımlanabilecek bir şey değildir[73]." Cinsiyet tam olarak olduğu şey olmayan bir giriftiktir[74]. (Aklınız karıştıysa yalnız değilsiniz. James Davidson, "Tarihin farklı dönemlerindeki istikrarsız savlarında, queer kafa karışıklığından başka bir şey üretmez[75]" diyordu.)

Bu noktada Judith Butler, Foucault'tan aldığı[76], mutlak cinsellik ve haz özgürlüğünün, ancak tanımlanmamış ve akışkan kimliklerle, yeni formlar yeni kimlikler üretimine açık olduğu müddetçe sağlanabileceğini fikrini işler. Bunu Çatışan feminizmler eserinde "Toplumsal cinsiyet ifadelerinin ardında bir toplumsal cinsiyet kimliği yatmaz; o kimlik, tam da kendisinin bir sonucu olduğu söylenen "dışavurumlardan" performatif olarak kurulur.[77]" diye ifade eder.

"Queer bir kimlik değildir. Bir anlamda kimliğin imkânsızlığıdır. Her türlü kimliğin yoldan çıkarılıp saptırılması, ezber bozacak şekilde 'tuhaflaştırılmasıdır'. Bu yolla kimliğin -her türlü normatif kimliğin- kurucu olduğu kadar baskıcı ve dışlayıcı gücünü de etkisiz hale getirmektedir. Bu nedenle queeri kimlikleştirmeyen bir iktidar olarak tanımlamak mümkündür.[78] Bu nedenle Butler, kendisine queeri soran gazeteciye, queer'i tanımlamayı reddeder; "Queer mi, oda ne?" diye cevap verir.

Cinsel kimlik tanımlanamaz çünkü sabit bir şey değildir. Bireyin sevgisinin ve ilgisinin hayatın içinde dönem dönem kendi cinsinden olan ebeveyne, bazen de karşı cinsten olan ebeveyne kayması gibi, kişi de bazen eşcinsel/homoseksüel bazen de heteroseksüel ilişkiye[79] ya da aynı anda hem homoseksüel hem heteroseksüel ilişkiye yönelebilir. Evde karısı ile heteroseksüel ilişki içinde bir aile babası iken, iş yerinde bir erkekle homoseksüel ilişki içinde olabilir. Ya da bir müddet kızlarla takılıp arada sırada erkeklere de gidebilir. Hatta hem kızlarla hem erkeklerle ilişki içinde iken başka varlıklarla fanteziler de yaşayabilir. Butler'a göre bazen erkekliğe, bazen kadınlığa yönelen bu yüzgerzer durum[80] Toplumsal Cinsiyetlerin bir kalıp olmadığına ve kaygan, geçişken, değişken bir zeminde hareket ettiğine delil teşkil eder. O halde der Judith Butler; kişinin cinsiyetini, zamanla değişen, doğal kimliği olarak sahiplendiği, tekrar eden eylem, jest ve hareketler ile kendiliğinden inşa ettiği "performatiflik" belirler. (Ancak Performativiteyi, performans göstermek olarak okumak çokça düşünülen bir hatadır. Performans göstermek, dolaptan elbise seçer gibi toplumsal cinsiyet seçip hayata geçirmek değildir... Bu, Butler'ın toplumsal cinsiyet tanımına da aykırıdır.[81]- Diye not düşünüyor KAOSGL.)

Butler, "Toplumsal Cinsiyeti" ancak yaparak, uygulayarak, tekrarlayarak, performans ile elde edilebilen bir şey olarak görür.[82] Performansın ya da icraatın şekli, partneri vs. değişikçe toplumsal cinsiyet de değişir. Bu anlamda insan, sayısız toplumsal cinsiyet geliştirebilme potansiyeline sahiptir. Üstelik Toplumsal Cinsiyetler kaygan, trans (geçişken) bir zeminde hareket ettiklerinden sabit bir isimle adlandırılmaları da hata olacaktır.

BBC Menü
NEWS | TÜRKÇE
Haberler Video Fotoğraf Dergi Spor Ekonomisi Film Teknoloji Sağlık

Nebraska'da bir anne eşcinsel oğlu için taşıyıcı anne oldu, torununu doğurdu

© 3 Haziran 2019

Nebraska'da 61 yaşındaki Cecile Eledge, oğlu ve oğlunun kocası için taşıyıcı anne olarak kendi torununu (kız) doğurdu.

Sperm oğlundan, yumurta oğlunun kocasının kız kardeşinden.

Gay oğul, çocuğun hem toplumsal cinsiyetten kız kardeşi, hem biyolojik olarak erkek kardeşi; hem toplumsal cinsiyetten annesi hem de biyolojik olarak babası, hem annesinin kocası hem oğlu.

Çocuk, gay oğulun hem toplumsal cinsiyetten kız kardeşi hem biyolojik olarak oğlu, hem oğlunun üvey babası. Hem biyolojik annesinin(yumurta verenin) yeğeni. biyolojik annesi aynı zamanda toplumsal cinsiyetten halası.

Kadın çocuğun hem biyolojik olarak annesi, hem toplumsal cinsiyetten anneannesi hem de babaannesi. Kendi çocuğunun da kızı (sperm aldığı yer). Kendi oğlunun baldızının da kocası.

GAY oğulun kocası hem çocuğun toplumsal cinsiyetten babası, hem biyolojik dayısı hem kadının bışisi ama ne olduğu tanımlanmış değil.

Bütün bu kadar çok karşılığın içinde çocuğun gerçek bir annesi ve babası ise YOK.

Tüm tanımların dağıldığı, anlamını yitirdiği yerdir "QUEER".

Annamarie Jagose'de Butlerla aynı fikirdedir. Oda gey, lezbiyen, trans gibi kimliklerin "performans" ile kazanılmış kimlikler olduğunu ve aslında ortada sabit tanımlanabilecek "Toplumsal Doğal Kimliklerin" var olmadığını" söyler.[83] Ona göre "Erkeklerin kadınları baskılamadığı ve cinsel ifadenin hislerin peşinden gitmesine izin verilen bir toplumda eşcinsellik ve heteroseksüellik kategorileri ortadan kalkacaktır.[84]"

Butler "Heteroseksüel hegemonyanın kesintiye uğratılıp yerinden edilmesiyle beraber cinsiyet kategorilerinin yok olacağı" konusunda Wittig ile Foucault'yu da hem fikir görür. Eşcinsel Devrim Partisinin beklentisi de bu yöndedir: "Eşcinsel devrim bütün toplumsal ve duygusal ilişkilerin gey olacağı ve eşcinsellik ve heteroseksüelliğin anlaşılabilir kavramlar haline alacağı bir dünya yaratacaktır."

Annamarie Jagose Queer'i "geleneksel kimlik temelli örgütlenme biçimlerinde hayal kırıklığına uğramış olup bütün kimlik kategorilerinin radikal bir şekilde doğallıktan çıkarılması için uğraşır diye tanımlar[85]."

Eşcinsel Devrim Partisinin beklentisi de bu yöndedir: "Eşcinsel devrim bütün toplumsal ve duygusal ilişkilerin gey olacağı ve eşcinsellik ve heteroseksüelliğin anlaşılmasız kavramlar haline alacağı bir dünya yaratacaktır."

Yani erkek, kadın, homoseksüel, biseksüel, transseksüel, ensest, hayvan seveci, ölü seveci gibi kategorilerin tamamı erkek egemen düzenin tanımlarıdır. Bu tanımları özgürleştirmek değil tamamen yok etmek ve "tanımsız" "isimlendirilemeyen", "kategorize edilmeyen", "fark edilmeyen", "görülmemeyen", "nötr" bir yere ulaşmakla ancak bir özgürlükten bahsedilebilir, iddiasındalar.

Dikkat edilmesi gereken istenilenin Toplumsal Cinsiyet kategorilerinin ortadan kaldırılması olmadığıdır. İstenilen, bizzat o kategorileri var eden, tanımlayan, isimlendiren merkezin yok edilmesidir. Kürşat Kenan'ın deyişiyle "Amaç kenardakinin merkeze çağırılması değil, bizzat merkezin darmaduman edilmesidir.[86]"

Tanımlanamazlık Queer'in dışına sadece "erkeği" ve "kadını" atmakla kalmaz, Toplumsal Cinsiyet çerçevesinde tanımlanmış, legalleşmiş olan lezbiyen ve geyleri bile dışlarken, lezbiyenler ve geyler tarafından bile sapkınca bulunup dışlanan en uç, en marjinal formları (pedofili[87], ensest, sadomazohist vs.) içeri davet eder[88]. *Bunu, queerin epistemolojik ve ontolojik biçimlere kafa tuttuğu kadar, tüm ahlaki ve siyasi normlara kafa tuttuğu, onları da yerle bir etmeyi hedeflediği şeklinde okumak gerekir.* [89]

Butler'ın queer'den beklentileri de bu yöndedir. O queer'in hem ikili (kadın/erkek) cinsiyet rejiminin içerdiği normatif (kuralcı, ahlakçı) şiddeti, hem de eşcinselliği reddeden erkeğin kurduğu ahlaki yapının kökünü kurutacağını umut etmektedir.[90]

Mücahit Gültekin Queer'i "Queer teorisinin özü şu: kendinizi hiçbir kimliğe dayandırmayacaksınız, ne kadın kimliğine, ne erkek kimliğine, ne trans kimliğine, ne lezbiyen, ne gay, hiçbir kimlik kalıcı değildir, hiçbir sabiteye dayanmayacaksınız. Buna "akışkan kimlik" diyorlar, ya da "kimliksizlik" diyorlar. Çünkü "her şey, her an değişebilir" diyorlar. Mesela şunları da eleştiriyorlar; lezbiyen kimlik! "Hayır" diyorlar "böyle bir şey yok, yarın ne olacağım belli değil, biz yeniden inşa edebiliriz bunu." O yüzden feminizmin eleştirildiği nokta burada şu: "Sen" diyor, "sabit kadın kimliğine dayanarak politika üretiyorsun, mecburen ötekileştiricisin, ötekileştirici olmaman için her kimliği -çünkü bunların hiçbirisi doğuştan değildir, üretilmiştir inşa edilmiştir- kabul edebilmek için bu 'queer' çerçeve içerisinde bulunman gerekir" diyorlar [91] diye tanımlar.

Kaba bir örnekle açıklayalım: Çiftleşen kedileri, köpekleri kimse "eş" cinsler mi, akrabalar mı, dede torun mu, anne oğul mu, baba kız mı, yaşlı mı, genç mi diye tanımlamaz. Annesi ile

birleşiyor diye, o kedileri ensestle, çok genç bir kedi ile birleşiyor diye pedofililikle suçlamaz. Kimse onlara “sokak ortasında bu yapılır mı?” demez, mahremiyet beklentisi yoktur. İnsanlar onların yanından hiç bir isimlendirmede bulunmadan, fark etmeden hatta görmeden gelip geçerler. Onların tüm ilişki biçimleri bu anlamda “isimlendirilmemiş”, “nötr”dür. Aynen bu örnekte olduğu gibi özgürlük; heteronormativiteyi tanımlayan erkeğin tanımlama gücü elinden alınıp, cinselliğin hangi modeli, hangi türü olursa olsun görülmediğinde, adlandırılmadığında, nerede ve kiminle olursa olsun fark edilemediğinde gelecektir, iddiasındalar.

Queer’in kapsadığı kimlikler

En geniş anlamı ile Queer Kimlikler sadece lezbiyenleri ve geyleri değil, transgender, biseksüel, transeksüel kimlikleri de niteler. Annamari Jagose’un Louise Solan’dan alıntıldığı gibi Queer kimlikler, “*farklılıkların oksimoronik ortaklığı*”dır[92]. *Queer*, norm dışı olanı, ahlaksızca bulunup dışlanana, iğrenç ve tiksiniyecek olan her kesi kapsama iddiasındadır. Toplum tarafından zulme uğramış, kendileri ile empati yapılmaya yanaşılmamış, toplumdan bir nevi sürgüne zorlanmış her türlü kimliği sahiplenir. AVM’de sürekli ağlayan çocuğun annesi, heteroseksüel sadistler, erkek çocuk (oğlan) seviciler, fetişistler, pornocular, pezevenkler, röntgenciler, sapıklar vs. de toplumsal yaptırımlardan zarar görmekte olmaları ile *queer* kimlikler tarafından sahiplenilirler.[93]

Qugito’da *Queer* kimlikler şöyle tanımlanır: “*Queer*” teriminin *en bariz ve en aşırı heteroseksüel ve patriyarkal iktidar oyunlarının çoğunu kapsama yetisi vardır ve hiç şüphesiz, yakın gelecekte bunlara siyasi bir gerekçe sunup üzerlerini örtecektir. Bir açıdan bunlar da queer dir, bunlara da zulmedilmiştir, bunlar da dışlanmıştır. Heteroseksüel sadistler, oğlancılar, fetişistler, pornocular, pezevenkler, voyörler*[94]*de toplumsal yaptırımlardan mustarıptır; bir bakıma, onlar da baskı gören kişiler olarak görülebilir.*[95]

KAOS GL Derneğinin internet sayfasında LGBTQ+ ifadesindeki “+” ibaresinin kapsadığı kimlikler Türkiye özelinde şöyle sıralanır: “*LGBTİ olarak açılmayanları, açılıp sonra kapananları, travesti lezbiyenleri, sevicileri, kamyoncuları, LGBT’nin içine sığmayan laçoları, laçonyaları, lubunları, lubunyalı, diginleri, böcükleri, aktifleri ve full p’leri, bakışıkları, ablacıları, ablaları, peripellaları, bacıkolileri, doğan görünümlü şahinleri, ka geyleri, alıklar, oğlanları, oğlancuları, yengeleri, enişterleri, yengecileri, eniştecileri, hem yengeci hem eniştecileri, gacıları, gacı gibileri, has gacıları, dönmeleri, travestileri ve bütün çokluğuyla cinsiyetleri ve cinsellikleri tartışmaya açmak; bu coğrafyada queerin evrimini karakterize etmeye çalışırken buraların queer tarihçesine odaklanmak istiyoruz.*”[96]

Queer Uygulamalar: Öznenin intiharına dayanamayan bir yokoluş[97].

“Vazgeçen. – Ne yapar vazgeçen? Daha yüksek bir dünyaya erişmek için çabalar, daha ileri, daha yükseğe uçmak ister.[98]”

Nietzsche

Unutmak

Nietzsche’ye göre: İnsan ilkel çağlardan itibaren çöllerde, dağlarda vahşi bir hayat sürerken kendisini korumak, hayatta kalmak, neslini devam ettirmek, avlanmak, av olmamak, sürekli gözlemek ve gizlenmek zorunda iken geliştirdiği içgüdüleri, zamanla fazla gelişerek insanın kendisine karşı, kendisini kesintisiz kontrol eden bir mekanizmaya dönüştü. Öyle ki, bu güdüler, bir kafesin insanı sarması gibi onu sardı ve olduğu yere mahkûm kıldı. Geçmiş dönem insanları bu güdüye; töre, ahlak, erdem, Tanrı vs. gibi değişik isimler vererek kutsadı. Kendini ya da sürüyü riske atan düşmanlık, savaş, katliam, bencillik, takip, saldırı, tahrip etmek ve değişim vb.den alınan hazlardan kaçmak, bunları kötücül duygular olarak tanımlamak binlerce yıllık bu vahşi hayatın geliştirdiği hayatta kalma içgüdüleri ile ilgilidir. İşte insanlığın gelişiminin önünde ki en önemli engel olan “vicdan” denen karalığın (karavicdan) da kökenin de bu vardır. Zaman geçip insanlık ilerleyip artık çöllerde gezmesine, dağlarda avlanmasına ihtiyaç kalmadığı, gecenin hayaletlerinden, kötü ruhlardan, kara büyüden falan korkmasına gerek olmadığı zamanlarda hala o geçmişin hayaleti; Tanrı, töreler, ahlak vs. adı altında insanlığı kafesin içinde tutmaya devam ediyor[99]. Nietzsche’ye göre bu kafesten kurtulmanın yani ilerlemenin tek yolu bu içgüdülerden vazgeçmek yani “unutmaktır.” Edilecek fedakârlık, yani unutulacak olan ne kadar büyük olursa ilerlemenin önü de o kadar açılacaktır[100].

Jagose’un teklifi de bu yöndedir: Jagose’un Nietzsche’den aldığı, “*unutma olmadan mutluluk, neşe, umut, gurur, şimdi, şu anda olamaz*[101]” fikri Queer Teorinin de ana tekliflerinden birini teşkil eder. Atalardan gelen, gelenekten gelen, öğrenilmiş kalıplar unutulmadığı sürece “özgürlüğe” ulaşmak mümkün olmayacaktır. Jagose, Joseph Roach’ın *Cities of Dead*’inden alıntılıdığı bir Yoruba Atasözünü hatırlatır: “*Kalemi yapan Beyaz adam silgiyi de yaptı*[102]. *Nitekim beyazlık hem kalem hem de silgidir ve irksallaştırılmış emek Batı’nın hem yazdığı hem de sildiği hikâyedir*” der.

Aynı fikirdeki Judith Halberstam, Nietzsche’nin “*Unutkanlık olmaksızın mutluluğun, neşenin, umudun, gururun, şimdinin olamayacağı ilk bakışta bellidir*[103]” cümlesini düstur edinmiştir. “Kanka Arabam Nerede” filmine getirdiği eleştiride “*Batının unutkanlığı, çevrenin kendisinden neden nefret ettiğini anlamamasının temel medenidir. Unutkanlığı, kendi özgürlüğünün(ve konfor içinde oluşunun-AHÇ) başkalarının esareti pahasına gerçekleştirebileceğini fark etmesine müsaade etmez. Bu unutkanlık, iğrenme ya da yargılama olmadan, kendisini sapıklık ve fanteziye kaptırmasına da imkân tanır*[104].” Halberstam’a göre Batı’nın “unut-

kanlığı”, hem Batı’dan nefretin, hem de Batı’dan nefret edenlere karşı Batı’nın üstünlüğünün sebebidir. Batı, eğer üstünlüğünü devam ettirmek istiyorsa, “unutulması gerekenleri” zamanında unutmayı başarmaya da devam etmelidir.

Halberstam, “*Öğrenmek, bir parça ezberlemek, bir parça unutmak, bir parça biriktirmek, bir parça silmekten mürekkeptir.*[105]” derken kastettiği; özel olarak, “özgür” eşcinsel ilişkiyi reddeden Ahlak erkeğinin kurduğu yapıyı gelecek nesillere aralıksız taşıyan “aile”nin, genel olarak ise “ahlak”ın unutulması gerektiğidir.

Judith Butler’da “kadın” kategorisinin imha edilmesini savunurken unutmaya fikrine yaslanır ve “İmha etmek aynı zamanda onarma işidir[106]” der. Çünkü hâkimiyet kurma yollarından birinin de öznelere düzenleyip üretmek olduğunu fark etmeden, bizi özgürleşme ve demokratikleşmeye götüren mücadele altında ezildiğimiz hâkimiyet modellerinin ta kendilerini benimseme hatasına düşebiliriz.

a) (Erkek egemen) Dili Unutmak

“*Derridaya göre dil tarihten önce gelir, hatta tarihi belirler ve böylece tarih kendi tarihselliği içinde ifşa edilmiş olur.* [107]” Dilin toplum üzerindeki bu belirleyiciliği sadece tarihi süreçleri anlatmaz aynı zamanda kurulmuş olan düzenin tarihi kökenindeki şiddet silsilesinin de işaretleridir.

Foucault, “*Dil erki belirler, Erk dile yön verir*” derken dili, toplumun algı biçimlerini etkileyerek topluma şekil ve yön vermekte en önemli araç (erk) olarak görür. Foucault “*İnsan öznenin temelde dil yoluyla yapılandığını savunur*[108]” Eğer dili yeniden yapılandırabilirsek zihinleri, de yeniden yapılandırmış oluruz şeklindeki bu yaklaşım feminist ve queer teorisyenleri çok ciddi biçimde etkilemiştir.

Foucault’a göre özne, değişmez gerçekliğini, merkez ya da kaynak olma özelliğini yitirince her şey söylemin birleştirici dizgesine göre anlam kazanır ve söylem dizgelerinin buna göre oluşmasına olanak verir. Erkeğin ya da ataerkil yapının ürettiği değerleri darmadağın ettiğimizde, inşa edeceğimiz yeni dilin işaret ettiği yeni toplumsal yapı kendiliğinden hizaya geçecektir.

Wittig, “*önümüzdeki siyasi görev, temsil ve üretimin amacı olan ‘dili’ ele geçirmek, bedenler alanını istisnasız inşa eden bu aracın bedenleri yapıbozuma uğratmakta ve cinsiyetin ezici kategorilerinin dışında yeniden inşa etmekte kullanılmasını sağlamaktır.*[109]” derken siyasi olarak en önemli görevin dili ele geçirmek olduğunu söyler. Monique Wittig *Les Guerilleres*’de (Gerillalar) isimli kitabında bütün il-ils (eril 3. Tekil ve çoğul şahıs zamirleri) kullanımlarını eleyerek genelin, evrenselin yerine elles’i (dişil üçüncü çoğul zamiri) koyar.

Bu çalışması dünya çapında kadınlık ve erkekliği işaret eden zamirlerin kaldırılması yönünde karşılık bulur. Oxford Üniversitesi İngilizcedeki He ve She zamirlerinin yerine “ZE” kelimesini teklif ederken[110],

~~iş adamı~~
‘iş insanı’

Bakış açını değiştir.
Dilini değiştir.
Dil değişirse, dünya değişir!
Unutma,

Türkiye’de “Bilim Adamı” kelimesine, “erkek egemenin” erkeği yücelten cinsiyetçi bir ibaresi olduğu bahanesi ile itiraz edildi. Ve erkekler “Bilim Adamı”, kadınlara “Bilim Kadını” ibaresi kullanılmaya başlandı. Ancak bu kullanım çok kısa sürede piyasadan çekildi.

Çünkü bu ibare Toplumsal Cinsiyetlere uygun değildi. Cinsiyetin Kadın ve Erkekten ibaret olduğunu (ikili cinsiyet rejimini) kabul ediyordu. Bu ifade Gayleri, Lezbiyenleri, travestileri, sevicileri, dönmeleri vs. ifade etmiyor, dışlıyor, “Bilim Gayi”, “Bilim Sevicisi”, “Bilim Dönmesi”, “Bilim Erkek Çocuk Sevicisi (oğlancı)” gibi yeni ifadeler üretilmesini gerekli kılıyordu.

Bu noktada “Bilim İnsanı” kelimesi üretilerek cinsiyete erkek-kadın üzerinden bakan tanıma itiraz edilmiş ve Toplumsal Cinsiyetleri kabul eden bir ifade üretilmiş oldu.

İsveç’te erkeği ve kadını işaret eden “Han” ve “Hon” zamirlerinin yerine her ikisini de işaret eden “Hen” zamiri kullanılmaya başlandı[111].

Judith Butler bu konuya, “*Dilin bedenler üzerinde işleme gücü cinsel ezilmenin hem ardındaki neden, hem de ötesine giden yoldur. Dilin işleyişi ne büyüdü ne engellenemez bir işleyiştir...*”

Dil karşısında gerçeğin belli bir plastiği, yoğrulabilirliği vardır: Dilin gerçek üzerindeki eylemi plastik bir eylemdir[112]” diyerek girer ve “*Dili yeniden yoğurmak gerekir.*” tavsiyesinde bulunur. Butler topluma hâkimiyet kurma yollarından en önemlisinin öznelere düzenleyip yeniden üretmek olduğunu söylerken[113], dilin eski cinsiyetleri unutmada ya da yeni tanımlar yaparak toplumu düzenlemede işlevsel olarak kullanılmasının hayati önemde olduğunu düşünür.

Bu düşünceden hareketle Toplumsal Cinsiyetçi çevreler, “*Bilim adamı, devlet adamı, din adamı, insanoğlu, eloğlu, karı gibi ağlamak, evde kalan kızlar, ev kadını, şefkatli anneler, kadın milletvekili, kadın hakları, kadın gazeteci[114]”* gibi erkek egemen yapının ürettiği, alt yapısını dini değerlerin var ettiği kadın erkek ayrımcılığı gözetken kelimelerin, kadınları bir taraftan aşağılayıp toplumsal bir role zorlarken, diğer taraftan da Toplumsal Cinsiyetlerin var-

lığını da görmezden geldiğini iddia ederek dilden temizlenmesi gerektiği yolunda mücadele verirler. Bu kelimeler dilde var olduğu sürece toplumsal cinsiyetli yapılar toplum tarafından ya görmezden gelinecek ya da aşağılama amaçlı ifadelerle ötekileştirileceklerdir. Ve dilin dolayısı ile toplumun pratiğine sokulamayacaklardır. Mesela evinin erkeği, evinin kadını kelimesinin yanına evinin lezbiyeni, evinin biseksüeli; bilim adamı yerine bilim gayi, devlet transı, hükümet oğlancısı gibi bir kelime mevcut dile uygulanamaz. Eğer bu cinsiyetçi vurgular tamamen unutulursa ve onların yerine gelen yeni kelimeler hiçbir tanımı işaret etmezse ayrımcılık kendiliğinden ortadan kalkacaktır iddiasındalar. Bilim insanı, devlet insanı, insan çocuğu vs gibi.

Annamaire Jagose'un teklifi de Foucault'tan alıntıdır. "*İktidar yalnızca hayır diyerek baskılamaz; üretir, memnuniyet yaratır, bilgiyi şekillendirir, söylem üretir. İktidar baskılayıcı olarak işlev gören olumsuz bir oluşum olarak değil sosyal organizasyonu baştan sona dolaşan üretken bir ağ olarak kabul edilmelidir.*[115]" Anladığım kadarı ile Jagose, dilde erki elimine almalı ve onunla toplumu yeniden organize etmeliyiz diyor.

Foucault'a göre özne değişmez gerçekliğini, merkez ya da kaynak olma özelliğini yitirince her şey söylemin birleştirici dizgesine göre anlam kazanır ve söylem dizgelerinin buna göre oluşmasına olanak verir. Erkeğin ya da ataerkil yapının ürettiği değerleri darmadağın ettiğimizde, inşa edeceğimiz yeni dilin işaret ettiği yeni toplumsal yapı kendiliğinden hizaya geçecektir, diyor.

b) Aileyi Unutmak:

"Simone de Beauvoir'da *İkinci Cins* eserinde "*Evlilik ve aileyi; erkek egemen düzenin, kadını baskı altında tutmak için geliştirdiği bir yapı*" olarak görür ve "*çoğu feministler gibi ailenin tamamen ortalıktan kaldırılmasını*" önerir. "*Hiç bir kadına evde oturup çocuğunu büyütme fırsatı vermemeliyiz... İnsanın yaratılmış bir doğası/fitratı yoktur... O şekil verilebilir ve biz ona yeni bir şekil vermeliyiz*" önerisinde bulunur.

Judith Halberstam

Judith ya da kendini farklı hissettiği zamanlarda kullandığı ismi ile Jack Halberstam "*Aile hem modern kültürde hem de akademik kültürlerde insan etkileşiminin son derece gerici bir anlayışının cilanlanması için kullanılan bir kavramdır.*"

Toplumsal cinsiyet, cinsellik, cemaat ve siyaset hakkındaki kurumsallaştırmalarımızda aileyi unutmamız ve ödipal aktarımın düzenliliğini sekteye uğratmak için unutmayı bir strateji olarak benimsememiz gerekebilir. Devamlılığın sahte bir anlatısı, bağlantı ve ardılığın organik ve doğal görünmesini sağlayan bir yapı olduğundan aile, başka her türlü ittifak ve koalisyon (partner biçimlerine-AHÇ) biçimlerine ket vurur. Aile ideolojisi lezbiyen ve gayleri evlilik siyasetine doğru iter ve bu süreçte diğer akrabalık biçimlerini siler. [116]"

Aile, insanlığın çöllerde gezindiği ilkel dönemlere, geçmişe ait bir kavram olarak makine olma aşamasına, “insan ötesine” geçmenin eşiğine gelmiş insanlık için bir an önce terk edilmesi, hatıraların arasına karıştırılması gereken bir kavramdır.

Dikkat edilirse kadın erkek birlikteliği diğer tüm biçimlerin önünde engeldir mutlaka bu engel aşılmalıdır diyor.

Ailenin, yıkılması gereken en temel hedef olması[117], cinsiyet mitlerini/kategorilerini ve geçmişin “Ahlak Erkeğinin” tanımladığı patriyarkal (erkek egemen) düzenin öğretilerini, davranış kalıplarını (ödipal aktarım) yeni kuşaklara taşımasından kaynaklanır. Üstelik erkekle kadının teke tek kurdukları ilişkide erkeğin üstün bir pozisyon kazanması, kadını sahiplenmesi, kadının da erkeğe bağlanması ve kolayca çocuğa dönüşüp kadının erkeğe kendisini mahkûm hissetmesini sağlaması da işin bir başka şikâyet edilen yönüdür.

Olaya bir başka açıdan bakan Chimamanda N. Adichie evliliğin kadını tek eşe mahkûm edip gen havuzunu daraltarak evrimin işini zorlaştırdığından, daha sağlıklı ve daha fazla hayatta kalabilecek çocuk yetiştirmenin önünde engel olduğundan şikâyet eder. Ona göre “*Kadının partner sayısını artırması evrimsel açıdan en mantıklı olan yoldur*[118]”. Ancak bunun olabilmesi için babadan oğula, anneden kıza[119] nakledilen, ahlak erkeğinin kurduğu egemenlik düzenlerini korumaya hizmet eden ahlak, edep, ayıp, utanma, bekâret, tek eşlilik gibi ilkel öğretilerin gelecek nesillere aktarımının durdurulması gerekir. Mesela “*Çıplaklıkla utancın birleştirildiği, bekâret odaklı bakışın kırılması*[120] *ile ailenin, tamamen geçmişte kalabileceği*” ümidindedirler. Ona göre “*Anneden kıza bilgi “aktaran” modelin tamamı beyaz, cinsiyetlendirilmiş ve heteronormatif bir söyleme bağlıdır*[121]” ve aile içinde doğan her çocukla birlikte erkek egemen düzene hizmet edilmiş olur.

Judith Butler

Judith Butler’da aileyi geçmişe ait ilkel bir yapı olarak görür. Ona göre, geçmişe oranla oldukça başkalaşmış, kırıl- gan, geçirgen(trans) ve genişleyen bir yapıya sahip olan aileden, eski anlamda aile olarak bahsetmek artık mümkün değildir. Serbest cinsellik içindeki kadınların çok partnerli hayatları, çocuklara pek çok anne ve pek çok baba imkânı sunarken, çocukları bir tek anne ve bir tek babaya mahkûm etmek hiç de mantıklı değildir.

Zaten babanın konumu dağılmış, annenin konumu ise birçok faktörce paylaşılmıştır (anaokulları, kreşler, okullar, hastaneler, tvler, tabletler vs.-AHÇ) Üstelik çevrede gerçekten anne veya baba olmayan birçok erkek ve kadın olması, erişkinlerin çocukla sadece anne ya da baba olmanın ötesinde arkadaş olma imkânı da sağlar. Ona göre, bu serbest cinsellik modeli hetero-

seksüel ailelerin homoseksüel ailelerle karıştığı, kardeşler, yarı kardeşlerin birbirleri ile hem kardeş hem arkadaş oldukları çok daha zengin bir aile ortamı vaat etmektedir[122].

Butler, kimden aldığını ve katılıp katılmadığını belirtmediği alıntıda; “*Ev erkeğin kamusal alanıdır. Kadın, erkeğin evdeki malları gibi malıdır. Evlilik erkeğin kadını mülkleştirerek dediği an tecavüz hakkı elde etmesidir. Bu hali ile evlilik sokakta işlenilmemiş bir tecavüzdür. Ya da “tecavüz” sokak evliliğidir, evsiz bir evliliktir. Evsiz kızların evliliğidir ve evliliğe gelince, evcilleştirilmiş bir tecavüzdür[123]* Tecavüz erkeğin mal edinmesinin evsiz olanıdır. Evli olanına evlilik diyoruz” der. Sanırım burada kastettiği tecavüzün yasaklandığı gibi evliliğin de yasaklanması gerektirir.

Donna Haraway

Nancy Fraser, Judith Butler'ın aileyi homoseksüel ebeveynlik yoluyla ya da alternatif birliktelik modelleriyle sonlandırma teşebbüsüne karşı çıkar[124].

Donna Haraway'ın geleceğe yönelik öngörüsü, sabit karı kocalı evlerin yerini, sabit kadınların reisliğini yaptığı, erkeklerin birkaç aylık dönemlerle evden eve gezindikleri kısa süreli seri tek eşli birliktelikler şeklindedir[125].

c) Çocuk Yapmayı unutmak:

Türkiye kamuoyuna “*Beyniyle yazıp, kalbiyle yaşayan özgür bir kadın[126]*” diye reklam edilen Simone de Beauvoir “*Hiç bir kadına evde kalıp çocuk yetiştirme imkânı verilmemeli*” fikrindedir. Beauvoir, annelik ve evlilik tuzağına karşı kadınları uyarır. Çünkü kadının çocuk doğurması, yıllarca sürecektir etkisiyle onu hem erkekle girdiği ekonomik yarışta geri bırakır, hem hamilelik ve sonrası dönemde cinsel hazlarını kısıtlayarak onu birçok orgazm fırsatından eder. Üstelik insanın ilkel dönemlerinden kalan, kadının kendisini ve çocuğunu korumak ve yetiştirmek için, çevrede bir erkek olması içgüdüsünü tahrik edip ortaya çıkararak, kadını erkeğe mahkûm eder. Bu duygudan kurtulmanın tek yolu “doğurmamaktır”. Ancak kadın sürekli hamile kalma tehdidi altında olduğu için hem özgür seksin hem çocuk doğurmamanın beraber olmasının en etkin çözümü “kürtajın” serbest bırakılması ve hatta kürtaj masraflarının bizzat devlet tarafından karşılanmasıdır. Bu yüzden Beauvoir bu yöndeki çalışmaları kadın özgürlüğü için çok gerekli görür.

Jamaica Kincaid, erkek tarafından sömürgeleştirilmiş bir kadının (Sanırım evlenmiş kadını kastediyor -AHÇ) çocuk doğurup kendi mirasını (annesinden öğrendiklerini-AHÇ) çocuğuna aktarması durumunda, sömürgeci tasarı-
nın bir kuşaktan diğerine virüs gibi yayılacağı konusunda ısrarcıdır[127]. Erkeğin çocuk doğurarak kadını sömürme-
sinin önüne, ancak erkeğin kadını tanımladığı **kızlık, eşlik, annelik hatta kadınlık kategorilerini topyekûn reddede-
rek geçilebileceği düşüncesindedir.**

Jamaica Kincaid

“Pasiflik (anne, kız, eş olmayı reddetme-AHÇ) ve mazohistliğin radikal biçimleri, kadınsılığın anneden kıza aktarıldığı basit modelin dışına çıkar ve aslında anne-kız arasındaki bağı tamamen yıkmayı hedefler.[128]” Jamaica Kincaid bunu basitçe “olmanın reddi” ile erkek egemen düzenin yıkılması olarak görür.

Judit Butler, Kristeva Levi-Straus’tan yaptığı alıntı ile erkeklerin kadınları, aralarında değiş tokuş ile takas ettiklerini, bu değiş tokuşun dışı beden, kültürel olarak annelik bedeni olarak inşa edilemeye sebep olduğunu, bunun neticesi olarak kadının zorunlu üreme yükümlülüğü altına girdiğini söyler. Gayle Rubin’dan yaptığı alıntıda ise, akrabalık bağlarının üremeci cinselliği var ettiğini, anneliğin aslında acil akrabalık ihtiyaçları gereği tekrarlanan bir toplumsal pratik olduğunu düşünür.[129]

Gayle Rubin

Bunları delil gösteren Butler annelik ve çocuk doğurma güdüsünün, kültürün kadına zorladığı duygular olduğunu, üreme işlevinin baba erkil/ erkek egemen düzenin tahakkümünün temel yasası olduğu iddiasında bulunur[130].

Judith Halberstam, unutulması gerekenlerin arasında “anne”liğin bizzat kendisinin olduğunu düşünür: *“Annemi kaybet” emriyle başlayıp, kendiliğin topyekûn sökümlüyle sonuçlanacak bir güzergâhta, yapmak değil feshetmek ve Batı felsefesinin tanımladığı ve tahayyül ettiği şekliyle kadın olmayı ya da kadınlaşmayı reddetmek üzerinden inşa edilen... Gölge feminizmin dili öz yıkımın, kızın annesinin mirasını devralmasını sağlayan ve böylelikle onun iktidarın ataerkil biçimleriyle olan ilişkisini yeniden üreten köklü bağın reddidir.”*[131]. Anneliği reddetmek, kızın annesinin mirasını devralarak tekrar tekrar kurduğu, Patriarkal/ataerkil düzenin döngüsünü kırmaktır.

Shulamith Firestone

Jo Freeman

Shulamith Firestone, Jo Freeman ile bir araya gelerek hazırladıkları metinde “*kadınların kendi bedenleri hakkında tam denetim sahibi olması*” çağrısında bulunur. Hamile kalan, karnındaki bebeği erkekle bölüşmek zorunda kalan, doğan çocukta erkeğin de payı olduğunu kabul eden bir kadının, bedeninin tam kullanım hakkını kaybedeceğini ve özgürlüğünden olacağını düşünür. Firestone daha sonra yazdığı *Cinselliğin Diyalektiği* isimli eserinde çocuk yapmayı erkeklerin kadınlara dayattığı “üreme despotluğu” olarak isimlendirirken hamileliği de “barbarlık” olarak nitelendirir. Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin ataerkil toplumlar tarafından yaratıldığını, kadınların erkeklerle eşit olamamasının da onların doğurganlığı ile ilgili olduğunu ileri sürer.[132]

Shulamith Firestone’un ölümü üzerine The New Yorker’da yayınlanan, “*Bir Devrimcinin Ölümü*” isimli yazıda kendisinden yapılan alıntı şöyledir: “*Kadınlar yalnızca kendi vücutlarının denetimini bütünüyle geri almakla kalmamalı, aynı zamanda (geçici olarak) insan doğurganlığının denetimini de yeni nüfus biyolojisini olduğu gibi, çocuk-doğumu ve çocukların yetiştirilmesiyle ilgili toplumsal kurumların tümünü ele geçirmelidir... O zaman insanlar arasındaki cinsel ayrılıkların kültür açısından hiçbir önemi kalmayacaktır. İnsan türünün, her iki cinsin yararı için yalnız bir cins tarafından üretilmesinin yerini (hiç değilse bir seçme olarak) yapay üreme alacaktır.*”[133]”denilir. (Firestone’nun fikirleri “benim bedenim, benim kararım” sloganı ile yayılarak feminist çevrelerde kabul görmüş ve TCK’nın 99. Maddesine de fikri kaynaklık etmiştir. Bu madde ile anne karnında 10 haftayı tamamlamamış çocuğun “kürtajla” öldürülmesinde babanın rızasının aranması zorunluluğu kaldırılarak, babanın çocuğunun hayat hakkını savunma imkânı da elinden alınmış oldu. (Böylece bebek “anne”, “paragöz hekim” ve “nüfus azaltmacı kapitalist yapı” karşısında tamamen savunmasız bırakıldı.)

Lavanta Tehdidi üyelerinin 2.Kongrelerinin açılışında yayınladıkları bildirinin 3. maddesinde “*Doğum kontrolü konusundaki bütün tartışmalara meşru bir gebelikten korunma yöntemi olarak eşcinsellik de dâhil edilmelidir.*”[134]” maddesi ile kadınların çocuk doğurma problemine kesin çözüm olarak “eşcinsellik” önerilmiştir.

d) Heteroseksüaliteyi unutmak:

Marilyn Frye

Marilyn Frye “Lezbiyen Feminizm ve Eşcinsel Hakları Hareketi” isimli eserinde Heteroseksüel erkekler gibi Homoseksüel erkeklerin de aslında “erkek” sever, kadından “nefret” eder (otorite anlamında-AHÇ) olduklarını hatırlattıktan sonra “*erkeğin kadını becermesi erkeğin egemenliğini devam ettirmesi için çok önemlidir. Bu yüzden gerekli ve zorunludur. Bu, erkek egemenliği anlamında bir görevi ifa etmek olduğu kadar bir dayanışmayı da ifade eder*[135]” der ve erkeklerin kadınları becermesi(!) engellenemediği sürece erkek egemen yapının sonsuza kadar süreceğini, öncelikle bunun bitirilmesi gerektiğini iddia eder.

Adrienne Rich ise kadınla erkek arasında kurulan cinsel ilişkinin, bütün kadınların zararına hizmet eden, erkeklerin kadınların üzerine egemen olmalarını sağlayan, onları düzenleyen, buyruk altına alan ortamı var eden bir “politik kurum “olarak görür[136].

Adrienne Rich

Monique Wittig’ de “özgürlüğün” “ancak kadının, radikal bir şekilde cinsellikle erkekten tamamen kopması ile elde edilebileceğini –yani tamamen lezbiyen veya gey olmakla– böylece binlerce yıllık erkek egemen heteroseksüel yapının çökertilebileceğini iddia eder. Bu anlamda heteroseksüel kadınlarla kurulabilecek işbirliğine dahi uzaktır[137]. Her türlü kadın erkek cinselliğinin erkek egemen düzeni yeniden üretmek, erkeğin kadın üzerine olan sultasını yeniden hortlatmak iyice pekiştirmek olduğunu bir an bile unutmamak gerektiğini düşünür[138].

Bu yolda dönem dönem erkeklerle beraber olan lezbiyen kadınlara dahi güvenilemeyeceğini, yoldaşların mutlak radikal feministler olması gerektiğini söyler. Butler bunu değerlendirirken “*Wittig’in bu yaklaşımının hedefi dünyayı dışileştirmek değil dildeki cinsiyet kategorilerini hükümsüz kılmaktır. Cüretkârlığının bilincinde olan bir emperyalist stratejisiyle Wittig, zorunlu heteroseksüellik düzenini imha etmenin tek yolunun evrensel ve mutlak bakış açısını üstlenmek, böylece dünyayı fiilen lezbiyenleştirmek olduğunu ileri sürer*[139]” der.

e) Cinsiyetleri, unutmak:

Monique Wittig

Judit Butler, Monique Wittig'ten alıntıladiğı “... ‘erkek’ ve ‘kadın’ doğal birer olgu değıl, siyasi birer kategori-dir,” kanısını işler ve “cinsiyetin” aslında ister geleneksel ister toplumsal manada, bedenın kültürel ve siyasi yorumundan başka bir şey olmadığını düşünür[140]. Dolayısı ile ona göre, hem toplumsal cinsiyetlerin hem geleneksel cinsiyetlerin gerçek bir karşılığı yoktur. Onları erk üretir.

Erk ürettiğı bu kavramların karşılıklarını içeriye yani legaliteye çağırırken, başkalarını da dışarı atar yani illegaliteye savurur. Olması gerek tüm bu cinsiyet tanımlarının tamamından kurtulmaktır. Butler "*Eşcinsel özgürleşmesi, eşcinselliğın özgürleşmesi için kendisini sabit kadınlık ve erkeklik mefhumlarının kökünün kazanmasına adanmıştır. Bu hamle normatif cinsiyet ve toplumsal cinsiyet rolleri olarak eleştirdiğı şeyin baskıladığı diğer grupları da özgürleştirecektir*[141]" der.

Butler'a göre "*Geleneksel cinsiyetlerin kaybı ve Toplumsal cinsiyetlerin çoğalması ile cinsel kimlikler gittikçe bulanıklaşacak ve şimdiye kadar tüm cinsel anlatıların başkahramanı olan erkek ve kadın kategorileri de yok olacaktır.*[142]"

Annamarie Jagose

Annamarie Jagose da aynı fikri savunur: "*Eşcinsel özgürleşmesi, eşcinselliğın özgürleşmesi için kendisini sabit kadınlık ve erkeklik mefhumlarının kökünün kazanmasına adanmıştır. Bu hamle normatif cinsiyet ve toplumsal cinsiyet rolleri olarak eleştirdiğı şeyin baskıladığı diğer grupları da özgürleştirecektir,*[143]" derken tavsiyesi tüm cinsiyetleri unutmamızdır.

Özellikle Feminist cepheden gelen “Eşcinsellerin, kadınsı çeşitliliğı eşcinsel mücadelenin içinde yavaş yavaş eriterek[144], sonunda “kadını” kökten yok sayarak verilmiş onca yıllık emeğı heba ettikleri” eleştirisine verdiği cevapta Butler; “*Kadınların bakış açısını evrenselleştirmek, aynı zamanda kadınlar kategorisini imha ederek yeni bir hümanizme imkân verecektir. Dolayısı ile imha her zaman bir onarma işidir*” diyerek kendisini savunur.

Ancak Queer uygulamalara tepki vererek, queer'den uzak durmak isteyen feministler, “*Feminizm queer olmayan bir anlayışla imkânsızlaşmıştır*[145]” denilerek ötekileştirilir ve büyük oyunun dışında kalmalarına müsaade edilmez. Merin Sever Birikim Dergisinde “Yaşadıkları tatsız tecrübeler yüzünden bazı feministlerle LGBTİ'ler birbirlerine mesafelenmiş olabilirler... Butler “Söylem, gücün hem bir aracı hem de sonucu olabilir, fakat söylem ayrıca, gücün önünde bir engel, bir ayak bağı, bir direniş noktası ve muhalif stratejinin

hareket noktası da olabilir.[146]” (Butler, Taklit ve ‘Toplumsal Cinsiyet’e Karşı Durma, s.5) Yani dil üzerine kurmaya çalıştığımız tahakküm eğer birbirimize karşı yönelirse dil destek değil bize köstek olur, içerden çıkabilecek muhalefete izin vermemeliyiz diyor sanırım.

ELEŞTİRİLER

"Hegemonik gey söylemi, İslam'ın Avrupa'da teşkil ettiği sözde "tehdit" hakkındaki toplumsal konsensüse uygun olarak madun konumunu rahat bir konumla takas ederek statü değiştirmiştir..."

(İrk Sınıf ve Queer Eleştiri, MAXim Cervulle)

a) Çocuklarla Seks (Pedofili), Ensest ve Şiddet İçeren Pratikler:

Judith Butler, ensest tabusunu ve ondan önce gelen eşcinsellik tabusunu, idealleştirilmiş heteroseksüelliğin sınırlarını belirlediği “toplumsal cinsiyet kimliklerini” üreten, üretici yasaklar olarak ele alır.[147] Bu anlamda “toplumsal cinsiyetlerin” tamamen ortadan kalkması ile ancak özgürlüğe ulaşabileceğini düşünen Butler’ın “toplumsal cinsiyetleri” üreten temel tabuları/yasakları savunması mümkün değildir. Dolayısı ile Butler, eşcinsellik gibi ensest özgürlüğünü de savunmak zorundadır.

Butler, insanların cinsel ilişkilerine getirilen tüm sınırlamaların erkek egemen yapının inşası için elzem olduğunu ve Heteroseksüel normativitenin (ahlak erkeğinin) koyduğu tüm sınırların hiçbir sınır tanımadan baltalanmasının gerektiğini düşünür[148].

Elizabeth Grosz, *queer*in albenisinin kısmen de “querr” sözcüğünün ne anlama geldiği konusundaki belirsizlikten kaynaklandığını kabul etse de, *queer*’in işaret edebileceği bazı anlamlar ile riskli bir kategoriye dönüşmekte olduğuna da dikkat çekmeye çalışır: “*querr* denkleştirici olma kabiliyeti ile... ataerkil iktidar oyunlarının en küstah ve aşırı biçimlerine yakın bir gelecekte politik gerekçe ve kılıf sunacaktır. Onlar da belli bir manada *queer*’dir, zulme uğramış, sürgün edilmişlerdir. Sadistler, oğlancılar, fetişistler, pornocular, pezevenkler, röntgenciler de toplumsal yaptırımlardan zarar görmektedirler. Bu anlamda denilebilir ki, onlar da ezilenlerdir.[149]”

Bu nedenle olsa gerek, Stephen Angelides “*tecavüz, pedofili ve şiddet içeren ‘cinsel pratikleri’ queeri sorunsallaştıran şeyler olarak tanımlar. Sheila Jeffrey de ‘pedofili’ ve ‘sodomazohizmi’ benzer şekilde niteler. Kimlik temelli lezbiyen ve gey siyasetin eksenini çizen sınırlar, sodomazohizm, kuşaklar arası cinsel ilişki (ensest) ve pornografi konulu tartışmalar da defalarca sert eleştirilere maruz kalmıştır*[150]

Annamarie Jagose bu konuya, “*Kuşaklar arası cinsel ilişki (erkek çocuk seviciliği/oğlancılık, pedofili ve ensest) meselesi birçok gey ve lezbiyen topluluk içinde güçlü bir şekilde tartışılmaya devam etmektedir. Bazıları çocukların korunmasını, eşcinsel kimliğin gelişimi açısından*

etik olarak hayati önemde bulurken, diğerleri bunu “erotik histeri” olarak görmekte ve reddetmektedirler?[151]” diyerek girer. Jagose, kuşaklar arası cinsellik (pedofili, ensest, oğlancılık vs.) meselesine itiraz ediyor değildir bu yüzden konuyu hemen bir başka mecraya taşımayı tercih eder: “Çocukların etik bir şekilde erotikleştirilmesi mümkün müdür? [152]”

Queer teoriye getirilen pedofilik ve ensest temelli eleştirilere hareketin içinden; gerek çocuklarla seksin gerekse aile içi seksin tabulaşmasında heteronormativitenin (eşcinsel ilişkiyi reddeden ahlak erkeğinin yasaklarının) etkili olduğu, bu patriyarkal düşünme mantığından ve tabulardan kurtulunması gerektiği söylenerek cevap verilir. Eğer ahlakın saldırısı neticesi bir aldanış iddiası söz konusu olup bu noktadan bir eleştiri getiren olursa; Nietzsche'nin teklifinde olduğu gibi insanın ve cinselliğin soykütüğüne bakılarak ahlaki aldanışın düzeltilmesi gerektiği; neandartalde (ilkel insanda) böyle bir yasağın söz konusu olmadığı hatırlatılarak, çocuklarla seks ve aile içi seks karşıtları davaya sadakate ve “ahlakın saptırmalardan” kendilerini temizlemeye davet edilirler.

Duricella Cornell

Bize göre Postmodern dönemde bu konulardaki tartışmaların altında yatan temel problem, “neyin etik[153] neyin gayri etik” olduğunu söyleyecek bir otoritenin ortalıkta olmayışıdır. Mesela, “Amerikalı radikal feminist kuramcı Catherine MacKinnon’ın pornografi sektörüne kadın pazarlamakla dolayısı ile pornocularla işbirliği ve ahlaksızlıkla bazı feministleri suçlamasına ünlü Amerikalı Feminist teorisyen Duricella Cornell’in verdiği cevap ilginçtir:

“MacKinnon bilinç yükseltmeden önce gelen bir hakikat olduğunu savunamazken ve bize “Tek Doğru” yolu gösterebilecek, tek hamle ile “yükseltilmiş bilinç” diye bir şey” [154] gösteremezken kimseyi ahlaksızlıkla suçlayamaz, diyordu. Yani MacKinnon’a “Sen bir Tanrıya inanmıyorsan ve bize iyiyi kötüyü gösterebilecek başka bir yüksek otorite de (ilah) gösteremiyorsan, “ahlaklı-ahlaksız” ayrımını nasıl yapıyorsun? Otoritesi olmayan bir ahlak mümkün değildir[155]” diyordu.

b) Kapitalistlerle İş Birliği

“Geylerin, batılı UYGARLAŞMA politikasının hizmetine girmesi, LGBT hakları sorununu ve homofobiyi uluslararası tartışmanın en büyük meselelerinden biri haline getirerek kamusal alanın ağırlık merkezinin değişmesine katkıda bulunmuştur.[156]”
Maxime Cervulle

Kanada’lı Shulamith Firestone, daha sonra bir klasik olacak ‘Cinselliğin Diyalektiği’ kitabında “en etkili farklılıkların sınıflar arası değil, cinsiyetler arası olduğunu” belirtir. Toplumsal

cinsiyet eşitsizliğinin ataerkil toplumlar tarafından yaratıldığını, kadınların erkeklerle eşit olamamasının da onların doğurganlığı ile ilgili olduğunu ileri sürer.[157] Firestone, böylece toplumsal huzursuzluğun ve sıkıntıların kaynağı olarak gösterilen gelir dağılımındaki eşitsizliği gizlemenin, dolayısı ile kapitalistleri hedeften indirip güçsüz, sıradan erkekleri hedef tahtasına oturtabilmenin yolunu büyük kapitalistlere göstermiş olur. Bu, belki de bu hareketin büyük egemenlerce, neden bu kadar hararetle savunuluyor olduğunu açıklayabilecek bir durumdur.

Bu anlamda Queer Teori ve 2. Dönem Feminist hareketlerinin misyonunu (kitlesele açıklıkların, savaşlar ve katliamlarla kitlelerin mültecileştirilmesinin, desteklenen diktatörler üzerinden kıtaların sömürgeleştirilmesinin, her gün daha fazla insanı fakirliğe iten gelir adaletsizliğinin, yaklaşmakta olan büyük işsizliğin vs. nedeniyle) doğabilecek büyük öfkeyi “Büyük Erkeklerin (Kapitalistlerin) üzerinden alıp küçük erkeklerin üzerine yönelten, toplumun en aciz, en alt kesimindeki erkekleri dövmekten öteye bir misyon üstlenememiş, **“Gerçek Erk” karşısında tarihin en etkisiz muhalefeti olarak değerlendiriyoruz.**

Maxime Cervull’un Eve K. Sedgwick’den alıntılıdığı “farklılıklarını/statülerini satın aldıkları mallarla sürekli koruyan ve aşağıdakilere hissettiren ancak yoksulluk karşısında gözyaşlarına boğulan burjuvalardır söz alıp konuşan. Cervulle toplumsal, sınıfsal farkları görmek, gelir eşitsizliklerinin getirdiği sorunları analiz etmektense, “Burjuvalar güvencesizlik gösterisi karşısında mastürbasyon yapmaktadırlar[158]” der.

Gayatri Spivak hanımefendi, “Madun Konuşabilir mi?” isimli eserinde, Batılı entelektüelin, Batı sömürgeciliğinden bağımsız düşünülmemeyeceğini, O’nun Batılı sömürden bağımsız görmenin bir aldanma olduğuna işaret eder. Spivak, özellikle Deleuze, Foucault’yu işaret ederek, yerel kahramanların, öznelerin, ekonomik mecburiyetlerin, aileye dayalı vekâlet ilişkilerinin kırılıp tüm bu ilişkilerin kapitalistlere mahkûm ve mecbur kılınmasında Batılı Entelektüelin oynadığı rolü görmezden gelmekle hatta gizlemekle daha ilerisi işbirliği ile suçlar[159]. (Toplumsal vekâlet ilişkileri kırıldıkça, toplumda sığınacak yerler azaldıkça kapitalist egemenlik toplumun zerrelere doğru işler. AHÇ)

Bu anlamda Spivak Batılı Liberal Feminist hareketlerin “kendilerini tanımlamak ve meşrulaştırmak için “kurtarılacak” bir ötekilik inşa ettiklerini” iddia eder... Spivak’a göre *feminist entelektüel, kendisinin temsil edeceği ve sonrasında da kurtuluşunu sağlayacağı madun bir öznenin inşası projesinin suç ortağıdır*[160].”

Kendini sosyal feminist olarak tanımlayan Nancy Fraser’da “*Feminizm, Kapitalizm ve Tarihin Oyunu*” isimli ünlü makalesinde 2. Dönem feministleri Kapitalist “Ağa”larla işbirliği yapmakla, kadınları, küçük erkeklerden kurtarıp büyük erkeklerin haremine atmakla suçlar. Ona göre 2. Dönem Feminist hareket, kadınları özgürleştirmez; kocalarından kurtarılmış(?) kadınları fabrika tezgâhlarının başına yollar: “**Örgütsüz kapitalizm, kadının ilerlemesi ve toplumsal cinsiyet eşitliği masalını uydurarak kadınların ağzına bir parmak bal çalıp, onları özgürlük hayali ile kapitalistlerin itici gücü olarak kullanır**[161]” kelimesi onundur.

Michael Warner, “*En görünür biçimleriyle gey kültürü, ileri kapitalizmin dışında düşünülemez. Post Stonewall çağının şehirli gayleri leş gibi meta kokmaktadır. Sıcak kapitalizm kokusu yayıyorsak, kapitalizme dair diyalektik bir bakış açısı geliştirmemizi sağlayacak bir yönte-me de ihtiyacımız var*[162]” der.

1971 yılında ilk kadın sığınma evini kuran Feminist aktivist Erin Pizzey’de aynı görüştedir: “*Aslında Kapitalizm 1960’lara kadar Feminist hareketler için düşmandı. Ancak Amerika’da feministler hedef saptırdılar. Artık Kapitalizm düşman değil dediler: Düşmanımız patriarka ve erkekler*”

Saba Mahmut da yerel kadın hareketlerinin gayretlerinin Batılı emperyal proje ile uyuşmadığı sürece Batılı feminist hareketler tarafından görülemediğini, işitilemediğini, anlamadığını- dan şikâyet eder.[163]

Rosi Braidotti

Ancak Feminist felsefeci Rosi Braidotti’nin zaten feministler ve Kapitalist hegemonya arasındaki ilişkiyi gizleme derdi yoktur: “*Bizzat yaşamın biyogenetik yapılarını pazarladığı ve bunlardan kâr ettiği ölçüde ileri kapitalizm, insanın yerinden edilmesine ve İnsan Sonrasına geçilmesine katkıda bulunuyor*”[164], kelimesi ve Gilroy’dan yaptığı, “*İleri Kapitalizm, üst düzey bir androjenlik ve cinsiyetler arası kategorik ayrımın mühim oranda bulanıklaşmasını taşıyabilecek bir cinsiyet sonrası sistemdir*[165]” kelimeleri buna işaret eder.

c) Kadın, Lezbiyen ve Eşcinsel Özgüleşmeci Hareket Düşmanı

Judith Butler, cinselliği performatif bir etki olarak savunmakta; bu noktada kendileri de birer toplumsal cinsiyet kategorisi olan “kadına” veya “eşcinselliğe” dayalı feminist ve eşcinsel politikaları savunanlarla ters düşmektedir. Butler’ın yıllarca süren feminist ve cinsel özgüleşmeci mücadele hareketlerine kimliklerini tamamen unutmalarını teklif etmesi hatta onları erkek egemen düzenin devamı olarak nitelendirmesi özellikle feminist hareketler de tepkiye neden olur.

Philippa Bonwick *queer* olma yönündeki baskının belki de en tehlikeli yanı, bu durumun lezbiyenlere görünmezlik pelerini giydirmesidir[166]. *Böylece erkek eşcinselliğinin içine kadın eşcinselliğini yerleştirerek “kadını” bir kez daha tecrit etmekle suçlar*[167]. Adrienne Rich bunu farklı ifade eder: “*Eşcinsel erkekler, erkek olmaları nedeniyle, lezbiyen feminizmin kendisini yıkmaya adanmış baskıcı toplumsal yapının bir parçasıdır*lar[168]” derken gaylerin mevcut yapının unsuru olduklarını ve güvenilmez olduklarını düşünür. Çünkü eşcinseller “erkeğe” âşık olan erkeklerdir.

Julia Parnaby ise olayı çok farklı bir yerden değerlendirir: “*Queer maskülinist bir gündemi ilerletmeyi hedef alan bir harekettir: “Lezbiyenlerin ve gaylerin çıkarların ortak olduğu yalanıyla, eşcinsel (queer) erkeklerin savaşında kadınların ve erkeklerin omuz omuza çarpıştığı bir arenayı hedeflemektedir.[169]”* Ona göre aslında yine erkek olan gayler, gay olmayan erkeklerle girdikleri savaşta feministleri kandırarak kendi cephelerinde savaşa sürmektedirler.

Maria Maggenti “ *yeni Queer ulusun haritası bir erkek yüze sahip... ben ve farklı renklerden pek çok kız kardeşim bu kavganın içinde fon malzemesi olacak... kusurları gizleyecek, demografik makyaj malzemeleri olarak kullanılacaktır[170]”* der.

Ancak Queer politikardan sadece feministler değil “eşcinsel erkekler” de şikâyet ederler. Denis Altman’ın “eşcinsel özgürleşmecilerin gay olmaktan “onur” duyma temeli üzerinden inşa ettikleri hareket kendisini, “*Queer*’in” kimlikleri unutma teklifi ile tehdit altında hisseder. Bu durumu Jagose, “*Queer Teoride sorunlu olan şey “yeni kimlik algısı” ve “onur” algısıdır. Eşcinsel özgürleşmesi ideallerine yönelik tahammülsüzlüğünde queer, eşcinsel özgürleşme hareketinin geçmişte homofil hareket ile yaşadığı çelişkilerden bazılarını biraz daha farklı biçimde olsa tekrarlamaktadır[171]”* şeklinde tanımlar.

Sidney’de çıkan bir Lezbiyen/Gay dergisine yazdığı mektupta Craig Johnston “*20 yıllık gay/lezbiyen radikalizminin sonrasında bile benden mücadelemizin artık bir hükmü olmadığını düşünmemi bekleme. “Mücadelemiz” derken, gay ve lezbiyenleri kastediyorum... “Queer” eşcinsel karşıtıdır. “Queer” topluluğu diye bir şey yoktur. “Queer” düşmanımızdır. “Queer” lafını duyduğum an Kalaşnikof’u elime alıyorum [172]”* diyor.

d) Beyaz, Zengin, Eşcinsellerin Büyük Bunalımlarının (!) Tüm Dünyaya Dayatılması:

Jagose’un yaptığı alıntıda Harriet Malinovitz Queer Hareketi şöyle eleştirilir: “*Saygın akademik kurumlarda temsil edilen, kapalı devre sunum çağrılarında yararlanan ezoterik postyapısalcı bir dil kullanan, ciddi ölçüde kendi içinde referanslar gösteren ve beyazların çoğunlukta olduğu queer teorisyen ağı, çoğumuzun sadece yeterli imkanlara sahip olmadığımız için üye olamadığımız bir zengin mahallesi sosyal kulübü gibidir.[173]”* derken Queer hareket mensuplarını kendi aralarında konuşan, kendilerine has dertleri olan bir marjinal zengin gayler grubu olmakla suçlar.

Sherri Paris’in eleştirisi ise daha açık sözlüdür: “*Queer karnı tok, sırtı pek, dünyayı bilgisayar ekranından izleyerek, tıpkı bir disketi yapılandırır gibi durmaksızın yeniden yapılandırmaya çalışan, lüks içindeki kimselerin bedeninin ötesinden bir yerden formüleştirdiği bir siyasettir.[174]”*

e) Normal Cinselliği Yok Etmek

Maxime Cervulle, “*Kısa tarihi boyunca queer Teorinin dikkate değer paradokslarından biri, cinselliğin kalıcı olarak merkezden dışarı itilmesidir*[175]” der. Anormal olanı o kadar normalleştirir ki, normal hayatın içinden çıkarmaya başlamıştır.

Maxime Curvell’in Wild Side, Murray Pratt’ten alıntılacağı şu söz de dikkat çekicidir: “... Gerçek cinsellekle bağları günden güne zayıflayan Gey kimliğinin artık büyük oranda [...] basit bir pazarlama kategorisi olarak görülür...[176]”

f) İslamophobiayı Gizlemek

“„Avrupa'nın ve ABD'nin İslamofobik gündemine katılmasına karşı sesini yükselten pek çok kişi bulunmaktadır. Müslümanların homofobik olarak inşası, gerçekten de ulusal güvenlik, "terörle savaş" ve Avrupa "değerleri" çerçevesindeki tartışmalarda merkezi bir rol oynamaktadır[177]. Maxime Cervulle’in bu tespitleri Avrupa ve Amerika da özellikle İkiz kuleler saldırısından sonra yükselen İslam ve Müslüman nefret dalgasına (İslamofobia) karşı gelişen tepki hareketlerinin, LGBTQ+ hareketler üzerinden Müslümanların homofobik olarak resmedilerek baskılandığına işaret eder. Böylece “terörle savaş”, “ulusal değerler” gibi uygulamalarla Müslüman ülkelerdeki operasyonların tartışılma zemini de yok edilmiş olur[178].

Bu anlamda İsrail’den yapılan alıntı ilgi çekicidir: “*Devletin, kendi eliyle gerçekleştirdiği insan hakları ihlallerini örtmek için LGBT dostu politikalar izlemesi/izlemiş gibi görünmesi ile siyasete alet edilmektedir. Bunu en iyi kurgulayan devlet ise İsrail’dir. İsrail devletinin LGBT hakları konusundaki tutumu oldukça Liberal’dir. İsrail yanlısı post modern ırkçılık, LGBT ve kadın haklarının Batı kültürünün bir ölçütü olduğunu savunurken; işgal edilen, sömürülen ülkelerdeki insanları “sub human” (insandan aşağı) olarak kabul edip, onlara sadece öldürülmeyi veya acımasızca sömürülmeyi reva görmektedir.*[179]”

Maxime Cervulle LGBT Hakları meselesi, Batılı kibrin; geri, aşağılık, kompleksli, 3. dünyanın maymunlarını medenileştirme iddiası ile onların gerçek sorunlarını gizlemek için kullandığı bir enstrümandır, der[180].

g) Performatiflik Eleştirisi

İnsanların performatiflikleri ile kendilerine cinsiyet inşa etmeleri ancak bunun bedelini ödeyebilecek kadar geliri olanların fantazisi olabilir. Günde 10-12 saat mesai ile ay sonunu zor getiren, elektrik faturasını zor ödeyen emekçilerin, performatifliklerini keşfedebilecekleri, geliştirebileceği insanları, mekânları, aksesuarları gezinip kendisine performatif kimlik edinme/geliştirme deneyimlerinin peşine düşmesi pek mümkün değildir. Yani asgari koşullardaki bir hayatın içinde performatiflik seçenekleri, beyaz zengin Lezbiyenlerin tahmin ettikleri kadar çok değildir. Kath Weston bunu eleştirirken; “*Bir lezbiyen, gece için uygun bir kıyafet seçmek için gardırobun kapısını açtığı anda, erişebileceği seçenekleri maaşı sınırlandırır*[181]” der.

Sonsöz

Wendy Brown

Wendy Brown, Tarihten Çıkan Siyaset isimli kitabında; “Nietzsche, öncelikle değiştirilemez varsayılan gündelik değerlere kafa tutar; “her türlü sorgulamanın ötesinde” kabul edilen ne varsa, artık şüphe götürür bir kurgu, bir vehim şeklini alır. İkinci olarak bir takla attırma ile ahla-ken iyi olan, artık tersine tehlikeli olarak var sayılacaktır” der.

Tam da Wendy Brown’nun tavsiyelerine uygun olarak, egemenler, Nietzsche’nin Ahlakın Soykütüğü Teorisinde olduğu gibi, bir alt üst oluş, bir KAOS var ediyorlar. Kötünün iyi, iyinin kötü olduğu, insanların inandıkları tüm değerlerin ters yüz edildiği, çevresinde toplanabilecek hiçbir ortak değer bırakılmadığı, bireyin sığınabileceği son sığınağın(ailenin) da dağıtıldığı bir toplum inşa ediyorlar.

Egemenler toplumları yeniden formatlarken yanlarına; hiçbir ahlaki endişesi ve “orgazmdan” başka bir kutsal olmayan, erdemli insana nefret duyan bir topluluğu aldılar.

Gelecek Yazı : " 3-İnsan Sonrası Toplum: Transhümanizm"

Ahmet H. Çakıcı
Muharrem 1441

[1] Bu bölüm Zygmunt Baumanın *Akışkan Gözetim, Iskarta Hayatlar, Postmodernlik ve Hoşnutsuzlukları* eserlerinden derlenmiştir.

[2] Zygmunt Bauman, *Iskarta Hayatlar* s:121

[3] Dr. Haccac Ali, *Seküler Aklın Hariatası*, s:204

[4] Aynı eser, s:217

[5] Aynı eser, s:207

[6] Aynı eser, s:208

[7] Aynı eser, s:208-209

[8] Irwin Winkler’in yönettiği 1995 yılı yapımı Amerikan menşeli filminden bir replik.

[9] Judith Halberstam, *Çuvallamanın Queer Sanatı*, s:151

[10] Aynı eser, s:152

[11] Maxime Cervulle, *Homo, Exceticus, Irk Sınıf Ve Queer Eleştiri*, S: 48

[12] Judith Halberstam, *Çuvallamanın Queer Sanatı*, s:131

[13] Aynı eser, s:168

[14] Tanım Zygmunt Bauman'dan alıntılanmıştır.

[15] Tanım Noah Harari'den alınmıştır.

[16] Judith Butler *Cinsiyet Belası*, s:121 “*Bu dönemde Rosemary Hennessy Queeri “asimilasyon ve ayrıkçılık karşıtı” olarak betimler.*”

[17] Irk Sınıf ve Queer Eleştiri, MAXim Cervulle: “*Hegemonik gey söylemi, İslam'ın Avrupa'da teşkil ettiği sözde "tehdit" hakkındaki toplumsal konsensüse uygun olarak madun konumunu rahat bir konumla takas ederek statü değiştirmiştir...*”

[18] Eşzamanlı olarak Sen fernando vadisi'nde dünya porno pazarının kurulmasına ve bunların basın ve sinema yoluyla toplumlara yayılmasına da öncülük etmiş Rockefeller Vakfı, kendisinin "*sexuel behavior in the human male*" ve "*sexuel behavior in the human female*" gibi insanlık üzerinde cinsî cihetten tahribat yaratmaya yönelik çalışmalarını finanse etmiştir; Dr. Kinsey, 1941'den itibaren Rockefeller Vakfı tarafından fonlanmış, 1954'ten sonra 75.000 ve 240.000 arasında değişen çeklerle toplam 1.750.000 dolar almış.

[19] <http://www.cocukaile.net/cinsel-istismarin-tarihi/>

[20] <https://www.uplifers.com/cinselligi-tabu-olmaktan-cikaran-bir-dahi-alfred-kinsey/>

[21] Erkeklerin baskıcı değil, besleyici olduğu, gerçekten eşitliğe dayalı bir dünyada, herkesin biseksüel olacağı yönündeki sıkça duyulan iddiaya Rich Şöyle cevap verir: Bu şimdinin ödev ve mücadeleleri üstünden liberal bir sıçramadır; kendi olasılıklarını ve seçeneklerini yaratacak olansa, devam eden cinsel tanım sürecidir (Rich 1986,34-35

[22] Judith Butler, *Cinsiyet Belası* s:148 Psikanalizde biseksüellik ve eşcinsellik birincil libidinal yatkinlikler olarak görülür, heteroseksüellik ise onların zamanla bastırılmasına dayanan meşakkatli bir inşadır.

[23] <https://stopthekinseyinstitute.org/more/a-child-victim/>

[24] Alfred Kinsey ve araştırmaları üzerine bir inceleme: *Kinsey: Seks ve Sahtekârlık* Prof. William Simon

[25] <https://www.lifesitenews.com/news/alfred-kinsey-was-a-pervert-and-a-sex-criminal?br=ro&>

[26] <https://stopthekinseyinstitute.org/more/a-child-victim/>

[27] Alfred Kinsey ve araştırmaları üzerine bir inceleme: *Kinsey: Seks ve Sahtekârlık* Prof. William Simon

[28] <https://www.lc.org/mat-staver>

[29] Aynı eser, s:143

[30] Bu konudaki tartışmalar henüz netleşmediğinden bilgiler mutlak bilgi olarak değil genel tanımlamalar olarak okunmalıdır.

[31] Annamarie Jagose, *Queer Teori –Bir Giriş: s:90*, “Kuşaklar arası cinsel ilişki (erkek çocuk seviciliği/oğlancılık, pedofili ve ensest) meselesi birçok gey ve lezbiyen topluluk içinde güçlü bir şekilde tartışılmaya devam etmektedir. Bazıları çocukların korunmasını, eşcinsel kimliğin gelişimi açısından etik olarak hayati önemde bulurken, diğerleri bunu “erotik histeri” olarak görmekte ve reddetmektedirler?[31]” diyerek girer. Jagose, kuşaklar arası cinsellik (pedofili, ensest, oğlancılık vs.) meselesine itiraz ediyor değildir. Bu yüzden konuyu hemen bir başka mecraaya taşımayı tercih eder : “**Çocukların etik bir şekilde erotikleştirilmesi mümkün müdür?**”

[32] Aynı eser, s:136

[33] Judith Butler, *Cinsiyet Belası s:144*

[34] Aynı eser s:156. Julia Kriteva, Lacan’ın izinden giderek anneye ensest birleşmeye yönelik yasağın öznenin kurucu/temel yasası olduğunu savunur, bu temelle anneye sürekli bağımlılık ilişkisi kopar, kırılır.

[35] Judith Butler, *Cinsiyet Belası s:156*. Julia Kriteva, Lacan’ın izinden giderek anneye ensest birleşmeye yönelik yasağın öznenin kurucu/temel yasası olduğunu savunur, bu temelle anneye sürekli bağımlılık ilişkisi kopar, kırılır.

[36] Judith Butler, *Cinsiyet Belası s:157* Kadın doğurarak annesiyle temasa geçer, kendi annesine dönüşür, kendi annesidir; ikisi de aynı sürekliliğin kendini farklılaştırılmasından ibarettir. Böylece kadın anneliğin eşcinsel yönünü gerçekleştirmiş olur.... çünkü bebek istisnasız ensest yasağına maruz kalır ve münferit bir kimlik olarak tecrit edilir. Annenin kız çocuğundan ayrılması durumunda sonuç ikisi için de melankolidir, çünkü ayrılma asla tümüyle tamamlanmaz.

[37] Luce İrigaray bu fikre itiraz ederek insan da gelişen ilk duygunun karşı cins ebeveyne olan ilgi olduğunu iddia eder.

[38] Judith Butler, *Cinsiyet Belası s: S:124* Oğlan çocuğu-baba özdeşleşmesinin ilk oluşumunda Freud özdeşleşmenin, öncesinde nesne yatırımı olmaksızın gerçekleştiğini ileri sürer. Bunun anlamı özdeşleşmenin yitik bir aşkın ya da oğulun babaya duyduğu yasak aşkın sonucu olmadığıdır... Freud “biseksüel bir dizi libidinal yatkinlığı koyutladıktan sonra artık oğlanın başlangıçta babasına duyduğu cinsel aşkı inkâr etmek için hiç bir sebep kalmamasına rağmen Freud bunu örtük olarak inkâr etmeyi sürdürür. Bununla beraber oğlan, annesine yönelik birincil bir yatırımı koruyordur, Freud biseksüelliğin oğlan çocuğun annesini baştan çıkarmak için sergilediği eril ve dişil davranışlarda belirlediğini yazar.

[39] Judith Butler, *Cinsiyet Belası* s:176 “..bir yanda manastırdaki geniş ailesinden çeşitli “kız kardeşlerinin” ve “annelerinin” sevgisini kazanmaya çalışması doğrultusunda verilen kurumsal emir, diğeryanda bu sevgiyi fazla ileri götürmesine karşı getirilen mutlak yasak.

[40] Aynı eser, s:81:

[41] Aynı eser, s:102 *Lacan’a göre ise oğul ile anne arasındaki ensest birleşmeyi yasaklayan Yasa, akrabalık yapılarına, tani dil üzerinden vuku bulan bir dizi hayli düzenlenmiş libidinal yer değiştirmeye önayak olur.*

[42] Aynı eser, s:131.

[43] Aynı eser, s:82 *Ayrıştıracı bir dişil-eril ekseninde tutarlı bir cinsel kimlik inşası başarısızlığa mahkûmdur.*

[44] İstanbul Sözleşmesi 4.4 Madde: Kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin önlenmesi ve kadınların korunması için gerekli olan özel tedbirler, hali hazırdaki Sözleşme kapsamında ayrımcılık olarak kabul edilmeyecektir.

[45] Maxime Cervulle/Nick Rees-Roberts, *Çuvallamanın Queer Sanatı* s:202 “Çözülen erkek erkeksiliği mefhumunun merkezinde yer alan kendiliğinin parçalanması, becerilmeye ve heteroseksüel erkeklik ile bağlantılı olmayan ama aynı zamanda “erkekliğin alınmasına” ya da “kadınlaştırılmaya” kesinlikle indirgenemeyecek bir erkeksilik modeline duyulan arzuyu işaret eder.”

[46] Annamarie Jagose. *Queer Teori-Bir Giriş* Querr Teori s:56

[47] Annamarie Jagose. *Queer Teori-Bir Giriş* Querr Teori s:57

[48] Annamarie Jagose. *Queer Teori-Bir Giriş* s: 55 *Feminizm eril toplumsal cinsiyet mitlerini ve çekirdek aileyi yıkmaktadır. Devleti ve laissez-faire kapitalizmi ve bu sistemin dayattığı üremeye dayalı erotik dikotomiye yok etmektedir. Erotizm ve üreme birbirlerinden ayrı olabilecek iki ayrı şey olarak görüldüğünde ve eril ve dişil roller insan gelişimini sınırlayan etmenler olarak reddedildiğinde eşcinsel birey kendiliğinden özgürleşmektedir.*

[49] Judith Butler, *Cinsiyet Belası* s:192:Wittig’e göre kadın yalnızca, erkekle ikili ve karşıtığa dayalı bir ilişkiyi sabitleştiren ve pekiştiren bir terim olarak var olabilir, bu ilişki de heteroseksüelliktir. Lezbiyen ise heteroseksüelliği reddettiğinden artık karşıtığa dayalı bu ilişkinin terimleri dâhilinde tanımlanmıyordur. O ne kadındır ne de erkek.. Kişi kadın doğmaz, kadın olur; üstelik kişi dişi doğmaz, dişi olur; daha da radikal, kişi isterse ne dişil ne eril, ne kadın ne de erkek olur.

[50] Judith Butler, *Cinsiyet Belası* s:89, *Simon de Beauvoir’in ileri sürdüğü gibi “kişi kadın doğmaz, kadın olur” iddiasının bir doğruluk payı varsa eğer, kadının kendisi oluşum sürecinde olan bir terimdir, başladığı veya bittiği söylenemeyecek bir oluş, bir inşa edıştır... Nihayet*

kadın olmak asla mümkün değildir. Toplumsal cinsiyet bedeninin tekrar tekrar stilize edilmesidir.

[51] *Duricella Cornell Çatışan Feminizmler s:161*

[52] *Dr. Haccac Ali- Seküler Aklın Haritası*

[53] *Annamarie Jagose, Queer Teori-Bir Giriş s:56*

[54] *Annamarie Jagose. Queer Teori-Bir Giriş Martha Shelley. Querr Teoriye bir giriş: S:56*

[55] Wittig'e göre, beşeri bilim söylemlerinde iyice aşıkâr olan "hetero zihniyet", hepimizi, lezbiyenleri, kadınları ve eşcinsel erkekleri ezer" çünkü bu söylemler "toplumu, üstelik her toplum kuran şeyin heteroseksüellik olduğunu varsayar... Wittig varsayımsal heteroseksüelliğin söylem içinde bir tehdit bildirmek için işlediğini ileri sürer: "Ya hetero olacaksın ya hiç olmayacaksın" Judith Butler, Cİnsiyet Belası s:197)

[56] *Rosi Braidotti, İnsan Sonrası*

[57] "Paradigma" başlıklı denemesinde Wittig ikili cinsiyet sisteminin devrilmesi ile pek çok cinsiyetin bulunduğu bir kültürel sahanın doğabileceğini belirtir." Burada Deleuze ve Quattari'ye atıf vardır "Bizce bir veya iki değil pek çok cinsiyet vardır. Ne kadar birey varsa o kadar cinsiyet vardır. Judith Butler, Cinsiyet Belası s:200)

[58] Judith Butler, Cinsiyet Belası s:23,25 "On dört yıl boyunca ikamet ettiğim Amerika Birleşik Devletlerinin doğu kıyısındaki lezbiyen ve gay cemaat kampında, evrensellik iddiasının öncelikle ve performatif olabileceğini, henüz var olmayan bir gerçekliği çağırabileceğini ve henüz buluşmamış kültürel ufukların birleşmesini mümkün kılabilceğini kavradım... Bu süreçte maruz kaldığım kınama yoğun ve yaralayıcıydı, ama neyse ki, **bu beni hazzı kovalamaktan ve cinsel hayatımı meşru kılacak kabulü talep etmekten alıkoymadı.**

[59] *Alain Touraine, Modenliğin Eleştirisi*

[60] Aynı eser, s:53

[61] Judith Butler, Cinsiyet Belası s:53 *Toplumsal cinsiyeti "inşa" eden "kültür" böyle bir yasa ya da yasalar dizisi üzerinden kavrandığında toplumsal cinsiyet, eskiden "biyoloji kaderdir" formülasyonunda olduğu denli belirlenmiş ve sabitlenmiş oluveriyor. Bu sefer biyoloji değil, kültür kader oluyor*

[62] Zoofili: Hayvan sevicilik

[63] Nekrofil: Ölü sevicilik

[64] *Judith Butler, Cinsiyet Belası*

[65] Judith Butler, Cinsiyet Belası s:145: *Rubin'e göre heteroseksüellik zorunlu olmaktan çıkıp da biseksüellik ve eşcinsellik için kültürel kimlik ve davranış ortamları oluştuğunda top-*

lumsal cinsiyetin kendisi ortadan kalkacaktır. Toplumsal cinsiyet, biyolojik birçok cinselliğin kültürel dönüşüme uğrayıp kültürün emrettiği bir heteroseksüellik haline gelmesiye ve heteroseksüellik, hedeflerine ulaşabilmek için münferit ve hiyerarşili toplumsal cinsiyet kimliklerini harekete geçiriyorsa, Rubin'e göre bunun anlamı heteroseksüelliğin zorunlu niteliğinin çökmesiyle toplumsal cinsiyetin çökeceğidir.

[66] Annamarie Jagose. Queer Teori-Bir Giriş. S:57. *Eşcinsel özgürleşmeciler geleneksel cinsiyet ve toplumsal cinsiyet kavramlaştırmalarının insanların, özcü terimlerle, gerçek benliklerini tanımalarını engellediğine inanmışlardır. Cinsiyetin hiç bir öneminin kalmadığı ve toplumsal cinsiyetin varlığına son verilen bir dünya, eşcinsel özgürleşmecilerin iddiasına göre, kişinin kendisini ya eşcinsel ya da heteroseksüel olarak tanıma zorunluluğunca bastırılan biseksüel potansiyelin gelişmesini sağlayacaktır.*

[67] Judith Butler, *Cinsiyet Belası* s:69 Wittig, "ireysel öznelere ortaya çıkması için öncelikle cinsiyet kategorilerinin yok edilmesi gerekir... Cinsiyet kategorilerinin ötesinde olan bildiğim tek kavram lezbiyendir."

Ancak Irigaray Wittig'le aynı fikirde değildir."Irigaray var olan tek cinsin "eril" cins olduğunu kadının cinsiyetsizlik olduğunu söylerken, Wittig: "Cins (gender), cinsiyetler ((sexes) arasındaki siyasi karşıtlığın dilsel dizinidir. Cinsi burada tekil olarak kullanıyorum, çünkü zaten iki cins yoktur, tek bir cins vardır: dişil. "Eril" ise bir cins değildir. Çünkü eril, eril olan değil, genel olandır" der. s:70

[68] <https://catlakzemin.com/28-agustos-2012-cinselligin-diyalektigini-yazan-shulamith-firestone-hayatini-kaybetti/>

[69] Doğallık/fitrat Foucault'nun "cinselliğin tarihi"nde belirttiği gibi, bedenimiz doğal bir "cinsiyetlendirmeye" sahip değildir. <http://www.kaosglidergi.com/dosyasayfa.php?id=1741>

[70] Judith Butler, *Cinsiyet Belası* s:186 "1987 yılında Massachusetts Teknoloji Enstitüsündeki araştırmalarında Dr. David Page "TBE"(testis belirleyici etken) adını verdiği son derece sofistike araştırmalarla belirlenmiş Toplumsal Cinsiyeti(LGBT formlar) belirleyen ikili anahtar keşfettiğini ve Y kromozomu üzerindeki fazladan bir parmak proteinin erkeklerde kadınlığın sebebi olduğunu iddia etti... Fakat DNA dizisinin keşfedildiği yönündeki iddialara gölge düşüren ve bir türlü çözülemeyen bir mesele vardı. Erkekliği belirlediği söylenen DNA şeridinin tıpkısının dişilerin X kromozomlarında da bulunduğu bulundu. Bu ilginç bulgu karşısında Dr. Page, BELKİ DE belirleyici olanın, gen dizisinin erkeklerde etkin, kadınlarda ise edilgen olması olduğunu iddia etti. Ancak Anne Fausto-Sterling "XY Ağlında Yaşam" isimli makalesinde şöyle yazar:

"... İnceledikleri dört XX(kadın anlamında-AHÇ) erkeğin hepsi kısır (sperm üretmiyorlardı) spermilerin öncüsü olan tohum hücreleri taşımayan küçük testisleri vardı. Ayrıca hormon düzeyleri yüksek, testesteron düzeyleri düşüktü. Herhalde dış cinsel organları ve testisleri olması

nedeniyle erkek olarak vasıflandırılmışlardı... Benzer şekilde... iki XY dışının de dış cinsel organları normaldi, fakat yumurtalıklarında tohum hücresi yoktu.

[71] Annamarie Jagose *Queer Teori, Bir Giriş*, s:53

[72] Judith Butler, *Cinsiyet Belası* s:12

[73] Judith Butler, *Cinsiyet Belası* s:230, *Toplumsal cinsiyet iç süreksizliğe sahip edimlerce kuruluyorsa, bu demektir ki, töz görünümü işte tam da budur, inşa edilmiş bir kimliktir, aktörler dâhil toplumdaki sıradan seyircilerin inandıkları ve inanç halinde icra ettikleri performatif bir başarıdır. Toplumsal cinsiyet aynı zamanda asla tümüyle içselleştirilemeyecek bir normdur; “iç” bir yüzey eylemidir ve toplumsal cinsiyet normları son kertede fantazmatiktir, cisimlendirilmeleri imkânsızdır.*

[74] Judith Butler, *Cinsiyet Belası* s:65 *Toplumsal cinsiyet, bütüncüllüğü daima ertelenen, herhangi bir anda asla tam anlamıyla olduğu şey olmayan bir giriftliktir.*

[75] Annamarie Jagose *Queer Teori, Bir Giriş* s:96

[76] Annamarie Jagose *Queer Teori, Bir Giriş* s:106 “Foucault gibi, Butler da toplumsal cinsiyeti “müdahaleye ve yeniden anlamlandırılmaya açık... söylemsel bir pratik” olarak tanımlar.”

[77] Judith Butler, *Çatışan Feminizmler* s:145)

[78] <https://www.academia.edu/17502990/Sos311u>

[79] Judith Butler, *Cinsiyet Belası* s:147, *Tabunun anneye/babaya duyulan arzunun yanı sıra bu arzunun zorunlu olarak yer değiştirmesine de yol açtığı ve bunu sürdürdüğü savunulabilir. Böylece sonsuza dek bastırılan ve yasaklanan “orijinal” cinsellik mefhumu, sonradan ona getirilen yasak işlevini gören yasanın ürettiği bir şey haline gelir.*

[80] Judith Butler, *Cinsiyet Belası* s:51 *Eğer toplumsal cinsiyet, cinsiyetli bedenin üstlendiği kültürel anlamlar bütünüyse, toplumsal cinsiyetin herhangi bir cinsiyetten tek bir şekilde kaynaklandığı söylenemez... Toplumsal cinsiyetin inşa edilmişliğini cinsiyetten tümüyle bağımsız bir şey olarak kurumsallaştırdığımızda toplumsal cinsiyetin kendisi yüzer gezer bir yapıntı haline gelir; böylece erkek ve eril, erkek bedeni imlediği gibi pekala dişi bedeni de imleyebilir, kadın ve dişi de, dişi bedeni imlediği kolaylıkla erkek bedeni imleyebilir*

[81] <http://www.kaosglidergi.com/dosyasayfa.php?id=1741>

[82] Judith Butler, *Cinsiyet Belası* s:76 “*Toplumsal cinsiyet her zaman bir yapma eylemidir. Yapılmadan fiiliyata geçirilmeden önce doğumla edinilen, baştan beri var kabul edilen bir özneye ait değildir.*”

- [83] Annamarie Jagose, *Queer Teori, Bir Giriş* s:106 “*Toplumsal cinsiyet ifadelerinin Ardında bir toplumsal cinsiyet kimliği yoktur*” çünkü “*o kimlik tam da kendisinin birer sonucu olduğu söylenen “ifadeler” tarafından performatif oluşturulur*”
- [84] Annamarie Jagose. *Queer Teori-Bir Giriş* (schneir:1994) s:73
- [85] Annamarie Jagose, *Queer Teori, Bir Giriş* s:149
- [86] <https://bedenolumlamahareketi.com/2018/12/23/queer-beden/>
- [87] Annamarie Jagose. *Queer Teori, Bir Giriş* s: 136 “*Hangi grupların politik olarak lezbiyen ve gey ilişkisi queer ile uyuşturduğu konusunda net bir görüş birliği söz konusu değilken, çoğu yorumcu bu kategoriye pedofilleri aday göstermektedir.*
- [88] Judith Butler, *Cinsiyet Belası* s:120 “*Queer topluluk ve kimlik ile özdeşlikleri görece yakın bir geçmişte kazanılan bir meşruiyete işaret eden lezbiyenler ve geyleri dışarıda bırakabilirken, cinsel kimlikleri normal ve makbul görülmemeyen herkesi kapsayabilmektedir.*”
- [89] *Cogito*, sayı: 65-66, 2011 s:9
- [90] Judith Butler, *Cinsiyet Belası* s:26 “*o inatçı çabanın kaynağında hem ideal cinsellik morfolojilerinin içerdiği normatif şiddete karşı koyma arzusu, hem de doğal heteroseksüelliğe dair sıradan ve akademik cinsellik söylemlerinin beslediği yaygın varsayımların kökünü kurutma arzusu yatıyor.*”
- [91] Mücahit Gültekin, <https://archive.org/details/Mucahit-gultekin-toplumsal-cinsiyet-esitli-ginin-neoliberal-kapitalist-politikalarla-uyumu/page/n27>
- [92] Annamarie Jagose *Queer Teori, Bir Giriş* S:134
- [93] Annamarie Jagose. *Queer Teori, Bir Giriş* s: 136
- [94] Voyeur: Röntgenci, sapık.
- [95] *Cogito*, sayı: 65-66, 2011 s:10
- [96] <https://www.kaosgl.org/sayfa.php?id=28228>
- [97] Judith Halberstam, Bersani’den alıntı. *Çuvallamanın Querr Sanatı* s.201
- [98] Nietzsche, *Şen bilim*, s:48
- [99] Nietzsche, *Ahlakın Soykütüğü Üzerine*, s:82
- [100] Nietzsche, *Ahlakın Soykütüğü Üzerine* s:76 *İlerlemenin büyüklüğü, fedakârlık etmek zorunda kaldığımız şeylerin yığınıyla bile ölçülebilir; yığındaki insanlık bir tek insan türünün büyümesine feda edilir- İşte budur ilerleme*”
- [101] Annamarie Jagose, *Queer Teori Bir Giriş*: s:122
- [102] Annamarie Jagose, *Queer Teori Giriş*, s:95

- [103] Çuvallamanın Querr Sanatı s: 85
- [104] Judith Halberstam, Çuvallamanın Querr Sanatı s:95-97
- [105] Judith Halberstam, Çuvallamanın Querr Sanatı s:122
- [106] Judith Butler, *Cinsiyet Belası*, s:202
- [107] Timothy Bewes, *Şeyleşme*, s:66
- [108] https://www.academia.edu/35729574/MICHEL_FOUCAULTDA_D%C4%B0L_VE_S%C3%96YLEM
- [109] Judith Butler, *Cinsiyet Belası* s:210
- [110] <http://gazetekarınca.com/2016/12/he-she-yerine-ze-oxfordda-artik-cinsiyetsiz-zamir-kullanilacak/>
- [111] <https://tr.womenshealthcarejournal.com/swedish-gender-neutral-pronoun-hen-makes-its-way-into-official-dictionary>
- [112] *Judith Butler, Cinsiyet Belası s:198*
- [113] *Udith Butler, Çatışan Feminizmler*
- [114] <https://www.youtube.com/watch?v=W502NHmwQwY>
- [115] Annamarie Jagose *Queer Teori, Bir Giriş* s:102
- [116] Judith Halberstam, Çuvallamanın Querr Sanatı s:107
- [117] Annamarise Jagose, *Queer Teoriye Bir Giriş*, s:55 Feminizm eril toplumsal cinsiyet mitlerini ve çekirdek aileyi yıkmaktadır. Devleti ve laissez-faire kapitalizmi ve bu sistemin dayattığı üremeye dayalı erotik dikotomiye yok etmektedir. Erotizm ve üreme birbirlerinden ayrı olabilecek iki ayrı şey olarak görüldüğünde ve eril ve dişil roller insan gelişimini sınırlayan etmenler olarak reddedildiğinde eşcinsel birey kendiliğinden özgürleşmektedir. (Annamarie Jagose. *Queer Teori-Bir Giriş* Hawkins 1975:23)
- [118] Chimamanda Ngozi Adichie', *Feminist Manifesto*, DK Yayınları, 2019: 73 *Feminist Manifesto* madde 11: "*Bir kadının çok sayıda partnerinin olması evrimsel açıdan mantıklıdır. Çünkü gen havuzu ne kadar geniş olursa hayatta kalacak bir çocuk doğurma şansı da o kadar yüksek olur*"
- [119] Judith Halberstam, Çuvallamanın Querr Sanatı s:170. "*Gölge feminizmin dili, Anne kız arasındaki, kızın annesinin mirasını devralmasını sağlayan ve böylelikle onu iktidarın ataerkil biçimleriyle olan ilişkisini yeniden üreten köklü bağın reddinin dilidir.*"
- [120] Chimamanda Ngozi Adichie', *Feminist Manifesto* madde 12, DK Yayınları, 2019: 78 *Çıplaklıkla utanıcı asla ilişkilendirme. Bekâret asla bir odak noktası değildir. Kızına utançla kadın biyolojisini ilişkilendirmeyi reddetmeyi öğret.*" () (Alıntı Lütfi Bergen)

- [121] Judith Halberstam, *Çuvallamanın Queer Sanatı* s:171
- [122] Cogito Cogito, sayı: 65-66, 2011 s:48
- [123] Çatışan Feminizmler, Judith Butler, s:66
- [124] Maxime Cervulle, Homo, Exceticus, Irk Sınıf Ve Queer Eleştiri, S: 123
- [125] Donna Haraway, Siborg Manifesto S:50, Reisliğini kadınların yaptığı haneler, seri tekeşlilik, erkeklerin haneden kaçıışı, yalnız yaşayan ihtiyar kadınlar, kentlerde evsizlik, göç, modüler mimari, yoğun aile içi şiddet, evlerde kötü şartlarda üretim atölyelerinin yeniden canlanması...
- [126] <http://www.edebiyathaber.net/simone-de-beauvoir/>
- [127] Maxime Cervulle/Nick Rees-Roberts, *Çuvallamanın Queer Sanatı* s:182
- [128] Judith Halberstam, *Çuvallamanın Queer Sanatı* s:179
- [129] Judith Butler, *Cinsiyet Belası* s:161 Kristeva Levi-Strauss'un görüşünü, yani kadın değiş tokuşunun akrabalık bağlarının pekiştirilmesinde bir önkoşul olduğunu kabul eder. Fakat ona göre bu değiş tokuş annenin bedeninin bastırıldığı kültürel andır, dişi bedenin annenin bedeni olarak zorunlu kültürel inşasını üreten bir mekanizma değil. Nitekim kadın değiş tokuşunun kadın bedenine zorunlu bir üreme yükümlülüğü dayattığını iddia edebiliriz. Gayle Rubin'in Levi-Strauss okumasına göre "akrabalık... Cinselliğin şekillendirilmesine" yol açar, öyle ki, doğurma arzusu, üreme amaçlarına ulaşabilmek için bu tür arzulara gereksinen ve üreten toplumsal pratiklerin bir sonucudur.
- [130] Judith Butler, *Cinsiyet Belası* s:167, Anelik kurumunu sürdüren arzular baba erkillikten ve kültürden önce gelen dürtüleri gibi gösterildiklerinde bu kurum dişi bedenin değişmez yapılarında kalıcı bir meşruiyet kazanır. Üstelik dişi bedenin her şeyden önce üreme işlevi açısından nitelendirilmesini hem onaylayan hem de gerektiren, babaerkil olduğu bariz yasa, dişi bedene doğal zorunluluğunun yasası olarak işlenmiştir. S:167
- [131] Judith Halberstam, "*Çuvallamanın Queer Sanatı* s:170
- [132] <https://www.academia.edu/17502990/Sos311u>
- [133] <https://catlakzemin.com/28-agustos-2012-cinselligin-diyalektigini-yazan-shulamith-firestone-hayatini-kaybetti/>
- [134] Annamarie Jagose, *Queer Teoriye Bir Giriş*, s:64
- [135] Annamarie Jagose, *Queer Teori- Bir Giriş* s:70
- [136] Annamarie Jagose, *Queer Teori- Bir Giriş* s:71
- [137] Judith Butler, *Cİnsiyet Belası* s:212)
- [138] Judith Butler, *Cinsiyet Belası* s:205

[139] Judith Butler, *Cinsiyet Belası* s:203

[140] Judith Butler, *Cinsiyet Belası* s:193

[141] Annamarie Jagose, *Queer Teoriye Bir Giriş*, s:57 ve Cogito, sayı: 65-66, 2011 50

[142] Judith Butler, *Cinsiyet Belası* s:238 Toplumsal cinsiyet normlarının kaybı, toplumsal cinsiyet biçimlerinin çoğalmasıyla, tözel kimliğin dengesinin bozulmasıyla ve zorunlu heteroseksüelliğin doğallaştırıcı anlatılarının başkahramanlarını – “erkek” ve “kadın”- yitirmeleriyle sonuçlanacaktır.

[143] Annamarie Jagose, *Queer Teoriye Bir Giriş*, s:57, Cogito, sayı: 65-66, 2011 50

[144] Duricilla Cornell, *Çatışan Feminizmler*, "Lacan'ın... Kadınlığa ilişkin çeşitliliğin, kültürel temsillerde cinsiyet farklılığı içerisinde yavaş yavaş yok oluşunu açıklamasının üzerinde durmak istiyorum... Kadınların, feminizmin içinde olmadığı eleştirisidir bu ..."

[145] <http://kaosgl.org/sayfa.php?id=17837>

[146] <http://www.birikimdergisi.com/birikim-yazi/6599/queer-teori-ekseninde-lgbti-hareketi-ve-feminizm#.XUvPffIzbc>

[147] Judith Butler, *Cinsiyet Belası* s:223)

[148] Judith Butler, *Cinsiyet Belası* s:220, “Bedendeki çeşitli delikleri kollayan töreler, toplumsal cinsiyetli alışverişin, konumların ve erotik imkânların heteroseksüel bir inşasını varsayıyordur. Dolayısı ile bu tür alışverişlerin (cinsel ilişkilerin-AHÇ) tüm düzenlemelerden muaf tutulmaları, serbest bırakılmaları neyin beden sayılacağını belirleyen sınırları (ahlak erkeğinin tanımladığı sınırları) baltalar.

[149] Annamarie Jagose, *Queer Teori-Bir Giriş*, s:136

[150] Annamarie Jagose, *Queer Teori-Bir Giriş* s:136

[151] Annamarie Jagose *Queer Teori, Bir Giriş* s:90

[152] Annamarie Jagose *Queer Teori, Bir Giriş* s:90

[153] Etik kelimesini tanrıdan bağımsız toplumsal uzlaşısı sonucu kabul edilmiş erdem olarak tanımlıyoruz. Bu anlamı ile Tanrıdan uzak seküler bir kavramı nitelemesiyle üst değer Tanrı olduğu Ahlak kavramından farklıdır.

[154] Çatışan Feminizmler-Drucilla Cornell s:99

[155] Çatışan Feminizmler-Drucilla Cornell: *Mesele, doğrulara ihtiyacımızın olup olmadığı ya da yanlış veya doğru diye bir şeyin olup olmadığı değil, doğruya dair son sözü söyleyebilecek bir kuramsal anlayışının olup olamayacağıdır... Kuramsal anlayışı ile son sözü söyleme çabası, etik açıdan kuşku doğurucudur... Pratik aklın saf anlayışı, mutlaka "neyin saf anlayışı" sorusuna dayanacaktır.*

- [156] Maxime Cervulle, Irk Sınıf ve Queer Eleştiri, s:151
- [157] <https://www.academia.edu/17502990/Sos311u>
- [158] *Maxime Cervulle, Homo, Exceticus, Irk Sınıf Ve Queer Eleştiri, s: 73*
- [159] Gayatri C. Spivak, *Madun Konuşabilir mi?*
- [160] Judith Halberstam, *Çuvallamanın Queer Sanatı* s:175
- [161] Makale: Nancy Fraser, *Feminizm, Kapitalizm ve Tarihin Oyunu*
- [162] Maxime Cervulle, Homo, Exceticus, Irk Sınıf Ve Queer Eleştiri, S: 120
- [163] Judith Halberstam, *Çuvallamanın Queer Sanatı* s:174
- [164] *RosBraidotti, İnsan Sonrası (The Posthuman) s:95*
- [165] Aynı eser, s:120
- [166] Annamarie Jagose. *Queer Teori, Bir Giriş* s: 140
- [167] Annamarie Jagose. *Queer Teori, Bir Giriş* s: 140
- [168] Annamarie Jagose *Queer Teori, Bir Giriş* S:67
- [169] Annamarie Jagose. *Queer Teori, Bir Giriş* s: 140
- [170] Annamarie Jagose. *Queer Teori, Bir Giriş* s: 142 Maria maggenti
- [171] Annamarie Jagose. *Queer Teori, Bir Giriş* s: 47
- [172] Annamarie Jagose, *Queer Teori Queer Teori-Bir Giriş* syf:137
- [173] Annamarie Jagose, *Queer Teori Queer Teori, s:132*
- [174] Aynı eser, s:133
- [175] Maxime Curvell, Irk, Sınıf ve Queer Eleştiri s:47
- [176] Maxime Curvell, Irk, Sınıf ve Queer Eleştiri s:114
- [177] Maxime Cervulle, Irk Sınıf ve Queer Eleştiri, s:151
- [178] Irk Sınıf ve Queer Eleştiri, MAXim Cervulle, Avrupa'nın ve ABD'nin İslamofobik gündemine katılmasına karşı sesini yükselten pek çok kişi bulunmaktadır. Müslümanların homofobik olarak inşası, gerçekten de ulusal güvenlik, "terörle savaş" ve Avrupa "değerleri" çerçevesindeki tartışmalarda merkezi bir rol oynamaktadır.
- [179] <http://www.tuicakademi.org/pinkwashing-ve-queer-politikasi-israil/>
- [180] Maxime Cervulle, Irk Sınıf ve Queer Eleştiri, s:151
- [181] Annamarie Jagose *Queer Teori, Bir Giriş* s:111